

20 JAAR

DBNL

VERHUIZING

NAAR BERCHEM

ABRAHAM 2020

NIEUW LEVEN VOOR OUD NIEUWS

MMFC

MIDDELEEUWSE HANDSCHRIFTEN IN VLAAMSE COLLECTIES

INHOUD

EEN NIEUW HOOFDSTUK	1
ONZE ORGANISATIE	3
ONS TEAM	4
1 SAMENBRENGEN	5
COLLEGAGROEPEN	6
KLANKBORDGROEPEN	8
ADVIES	9
INFORMATIEVOORZIENING	10
LIDMAATSCHAPPEN	13
OVERLEGPLATFORM VOOR ERFGOEDBIBLIOTHEKEN	15
2 COLLECTIEBELEID	16
WIJZER WAARDEREN	17
COLLECTIEWIJZER 2020	21
GOVPUB	24
TOPSTUKKEN	25
COLLECTIEMOBILITEIT	25
3 ZICHTBAAR EN VINDBAAR	26
STCV. DE BIBLIOGRAFIE VAN HET HANDGEDRUKTE BOEK	27
ABRAHAM. CATALOGUS VAN BELGISCHE KRANTEN	29
MMFC. MEDIEVAL MANUSCRIPTS IN FLEMISH COLLECTIONS	32
UNICAT. UNION CATALOGUE OF BELGIAN LIBRARIES	35
4 DIGITALE TOEGANG	36
OPENDATAHUB	37
FLANDRICA.BE. ERFGOEDBIBLIOTHEKEN ONLINE	39
DBNL. DIGITALE BIBLIOTHEEK VOOR DE NEDERLANDSE LETTEREN	40
5 BEHOUD EN BEHEER	44
UPLA. STATISTISCH MODEL VOOR SCHADEONDERZOEK	45
COLLEGAGROEP 'BEHOUD EN BEHEER'	46
WATERSCHADE	46
6 SAMENLEVING	47
PARTICIPATIE	48
DIVERSITEIT	50
DUURZAAMHEID	51

7 BELEID	52
BESTUUR	53
FINANCIEEL	56
PERSONEEL	58
KWALITEITZORG EN PROJECTMANAGEMENT	64
COMMUNICATIE	66
BIJLAGEN	68
1 DOELSTELLINGEN BELEIDSPLAN 2019 – 2023	69
2 DOELSTELLINGEN BEHEERSOVEREENKOMST 2019 – 2023	73
COLOFON	75

EEN NIEUW HOOFDSTUK

Coördinator Eva Wuyts gaf haar inleiding op het vorige jaarverslag de titel 'Het einde van een tijdperk'. De titel voor dit jaar is dus een inkoppertje. 2019 was een jaar met heel wat veranderingen voor de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken. We begonnen aan een nieuwe beleidsperiode. We kregen een nieuwe naam. We verhuisden. We kregen nieuwe collega's. En we namen in november na meer dan tien jaar afscheid van Eva.

Eva wist de Vlaamse Erfgoedbibliotheek (toen nog enkelvoud) op de kaart van de cultureel-erfgoedsector te zetten als een organisatie met een frisse, actieve uitstraling. Met innovatieve initiatieven, liefst met zo veel mogelijk uiteenlopende partners. Bij de Vlaamse Erfgoedbibliotheek was er een retro-actieve bibliografie én een experimenteel crowdfundingproject, een krantencatalogus én een internationale interactieve reizende expo. Dank je, Eva, voor tien jaar vol inspiratie. Werken in jouw team was een rijke ervaring. Je bent, zoals dat heet, *a tough act to follow*.

Terug naar 2019. We werden 'Vlaamse Erfgoedbibliotheken'. Geen pluralis majestatis, maar een respectvolle groet aan alle bibliotheken in ons brede netwerk. We zijn tenslotte een dienstverlenende organisatie die werkt voor alle organisaties in cultureel-erfgoedsector die bibliothecair erfgoed koesteren. De uitbreiding van onze algemene vergadering en raad van bestuur passen hierin: zo klinkt de stem van de sector luider en kunnen we beter inspelen op de behoeften. Ook onze klemtoon op collegagroepen is er mede door ingegeven: door deze lerende netwerken, waarin collega's samenkomen en reflecteren over specifieke thema's, houden we de vinger aan de pols.

Onze speerpunten in de beleidsperiode 2019-2023 zijn vervat in een ambitieus beleidsplan, dat we met onze jaarlijkse werkingssubsidie niet zonder meer kunnen realiseren. In de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid zijn er dan ook de nodige doelstellingen gesneuveld of opgenomen 'mits aanvullende financiering'. Het speerpunt 'behoud en beheer' is er het ergste aan toe – harde keuzes waren helaas nodig. Maar ons beleidsplan blijft ons streven, want we zijn er nog altijd van overtuigd dat dat is wat onze sector *minstens* nodig heeft. Onze zoektocht naar extra middelen had al resultaat: voor 2019-2020 kregen we maar liefst twee bijkomende projectsubsidies om onze initiatieven te helpen versterken.

Ten opzichte van de vorige beleidsperiode ging onze structurele subsidie genoeg omhoog om een extra vaste medewerker aan te stellen. Daardoor bestaat ons kernteam sinds vorige zomer uit vier personen: een coördinator en drie experts voor collectiebeleid, analytische bibliografie en datamanagement. De keuze voor deze profielen illustreert de nadruk die we in 2019-2023 zeker willen leggen binnen onze dienstverlening.

Binnen het domein collectiebeleid zetten we in op een meer strategische omgang met collecties, bijvoorbeeld door trajecten rond collectiebeleidsplanning en het waarderen van collecties. Onze Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken, die een grote opfrisbeurt krijgt, legt daarvoor een belangrijke basis. Ook behoud en beheer nemen we op binnen dit domein, zij het op een bescheiden manier via het in de markt zetten van ons UPLA-model voor schaderegistratie en een collegagroep.

Analytische bibliografie, dat zijn onze databanken STCV (de bibliografie van in Vlaanderen vóór 1801 gedrukte boeken), Abraham (de catalogus van Belgische historische kranten die in Vlaanderen worden bewaard) en MMFC (de databank van middeleeuwse handschriften in Vlaamse collecties). Die databanken brengen kwetsbaar, zeldzaam en vaak ook verborgen erfgoed beter in kaart. Abraham

krijgt dankzij een projectsubsidie een verdiende boost. Dankzij een tweede projectsubsidie kan MMFC, een lang gekoesterde droom, er eindelijk komen.

Ten slotte gaan we onze databanken omvormen tot een open en duurzame centrale toegang op Vlaamse collecties van oude drukken, historische kranten en middeleeuwse handschriften. Ze moeten dé autoritatieve bron zijn voor informatie over deze collecties binnen de wereldwijde *linked open data cloud*. De Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken wordt daarbij de spin in ons web, die gebruikers naar onze databanken leidt, maar vooral ook naar de fysieke en digitale collecties van de erfgoedbibliotheken. Ook Flandrica.be, de online erfgoedbibliotheek, integreren we in deze 'opendatahub'.

2020 wordt opnieuw geen jaar waarin we achterover leunen. We werken samen met collectiebeheerders op volle kracht aan de projecten rond Abraham, Collectiewijzer en MMFC. We verschijnen in vakbladen, in waarderingssessies en op overlegbijeenkomsten. U komt ons tegen op sociale media, bij onze collegagroepen en in uw bibliotheek. Kortom: u hoort in 2020 van ons!

David Coppoolse
Coördinator ad interim

ONZE ORGANISATIE

Wie zijn we?

Onze vereniging is een netwerk van erfgoedbibliotheken dat eind 2008 is opgericht door zes partnerorganisaties. Deze bibliotheken bewaren samen bijna de helft van het bibliothecair erfgoed in Vlaanderen. Sinds 2019 nemen we de rol op van dienstverlenende organisatie voor het brede veld van erfgoedbibliotheken, van groot tot klein.

Wat is onze missie?

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken is de dienstverlenende organisatie van en voor erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel. Ze coördineert een expertisenetwerk waarin ontmoeting, open kennisdeling en samenwerking centraal staan. Ze versterkt de professionele en duurzame uitvoering van de verschillende erfgoedfuncties. Zo draagt ze bij tot goed bewaard en vrij toegankelijk bibliothecair erfgoed dat elke burger in onze superdiverse samenleving plezier, kennis, inzicht en inspiratie verschaft.

Wat doen we?

Via projecten en onderzoek ontwikkelen we expertise rond het beheer van bibliothecair erfgoed. We stimuleren de samenwerking tussen de erfgoedbibliotheken van Vlaanderen en Brussel, en de wisselwerking met andere gespecialiseerde organisaties binnen en buiten de cultureel-erfgoedsector.

Vanuit deze bundeling van krachten werken we aan een groeiend draagvlak en een sterkere verankering van dit erfgoed in onze samenleving, vertrekkend vanuit gedeelde waarden: samenwerking, dienstverlening, resultaatgerichtheid, diversiteit en duurzaamheid.

EVA WUYTS
Coördinator

DAVID COPPOOLSE
Coördinator a.i.
Expert Datamanagement
Projectleider Datahub

SUSANNA DE SCHEPPER
Expert Analytische bibliografie
Projectleider STCV

SARAH FIERENS
Projectleider DBNL
Vlaanderen

MAITE DE BEUKELEER
Assistent
(stagiair)

ANNELIES DE BIE
Projectmedewerker
Waarden

JANA HENDRICKX
Assistent
(stagiair)

SOPHIA ROCHMES
Projectleider
Abraham 2020

SARA MOENS
Expert Collectiebeleid
Projectleider Waarden
Projectleider Collectiewijzer

GODFRIED CROENEN
Projectleider MMFC

WARD DE WIT
Assistent
Projectmedewerker Abraham
(stagiair)

YANNICK ASCOOP
Projectmedewerker MMFC
Projectmedewerker Abraham
(stagiair)

JORN HUBO
Projectmedewerker MMFC
(stagiair)

ONS TEAM

Al deze medewerkers zetten in 2019 voor korte of lange tijd enthousiast hun schouders onder de projecten en initiatieven van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken.

1 SAMENBRENGEN

We verenigen de erfgoedbibliotheken en zetten hen nadrukkelijker op de kaart.

COLLEGAGROEPEN

- BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling*
- BO 1.1 Verbinden
- BO 1.2 Versterken

Als netwerkorganisatie en kennismakelaar zetten we in op collegagroepen waarin professionals regelmatig samenkomen en zo kennis delen en creëren. Op een informele en laagdrempelige manier leren collega's elkaar kennen, adviseren ze elkaar bij grote en kleine uitdagingen en ontdekken ze opportuniteiten voor onderlinge samenwerking.

In het verleden nam de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken al het initiatief tot collegagroepen rond specifieke materiaaltypes (handschriften), thema's (collectiebeleid en het verhuizen van collecties) en methodieken (Cometa). Vanaf deze beleidsperiode zetten we extra in op deze vorm van lerende netwerken.

We documenteren de werking van collegagroepen duurzaam. Elke collegagroep kan beroep doen op een online documentruimte, zodat de deelnemers onderling informatie kunnen uitwisselen en te allen tijde de opgebouwde kennis kunnen raadplegen. Ook binnen het team zorgen we voor een vlotte doorstroming van de ervaringen bij het opzetten en runnen van collegagroepen via het VEB Intranet.

Nieuwe collegagroepen

Het voorbije jaar bereidden we nieuwe collegagroepen voor die begin 2020 van start gaan.

Behoud en beheer

De collegagroep 'Behoud en beheer van bibliothecair en documentair erfgoed' brengt collectiebeheerders, behoudsmedewerkers en bibliothecarissen samen rond preserving en conservering van collecties. Zowel de dagelijkse collectiezorg als het beredderen van uitzonderlijke calamiteiten staan op het programma. De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken coördineert het geheel, in samenwerking met FARO.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/collegagroep-behoud-en-beheer

Digitalisering van periodieken

Professionals uit de sector komen samen in de collegagroep 'Digitalisering van periodieken' om aan kennisuitwisseling te doen en ervaringen rond dit thema te delen: van aanbesteding en kwaliteitscontrole tot een overkoepelend beleid over de digitale bewaring van kranten. Deze groep staat onder gezamenlijke coördinatie van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken, FARO en VIAA/Packed.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/collegagroep-digitalisering-van-periodieken

CollectiveAccess

De collegagroep 'CollectiveAccess' verenigt gebruikers van het open-source collectiemanagementsysteem CollectiveAccess uit de cultureel-erfgoedsector. De groep komt enkele

* We verwijzen bij elk initiatief naar de betrokken doelstellingen in ons beleidsplan (BP) en in onze beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid (BO) voor 2019-2023. Die zijn opgenomen als bijlagen bij dit verslag.

keren per jaar samen en is een initiatief van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken, FARO, Erfgoed Noorderkempen en LIBIS.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/gebruikersgroep-collective-access

Collectiebeleid

Tot slot bereiden we de doorstart voor van de collegagroep 'Collectiebeleid'. Door collectiebeheerders samen te brengen willen we collectiebeleidsplanning sterker op de agenda zetten en collectieafstemming duurzaam ondersteunen, liefst met concrete collectieafspraken als resultaat. Ook de verdere ontwikkeling en verdieping van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken willen we via deze uitwisseling stimuleren.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/collegagroep-collectieplan

Deelname aan collegagroepen

Onze medewerkers namen in 2019 zelf ook deel aan collegagroepen van andere organisaties:

COLLEGAGROEP	ORGANISATOR	DEELNEMER
Collegagroep 'Digitale collectieregistratie'	FARO, VIAA/Packed en het departement CJM	David Coppoolse, Sophia Rochmes, Godfried Croenen, Yannick Ascoop en Jorn Hubo
Europeana Vlaanderen Overlegplatform	Departement CJM en FARO	David Coppoolse
Gebruikersgroep Anet	Anet (Universiteitsbibliotheek Antwerpen)	Susanna De Schepper
Gebruikersgroep 'Cultureel erfgoed en auteursrecht'	FARO, VKC en Move	Sarah Fierens
Intervisiegroep 'Waarden'	FARO en het departement CJM	Annelies De Bie en Sara Moens

Bijeenkomst van de collegagroep 'Behoud en beheer' bij de KU Leuven

KLANKBORDGROEPEN

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling → BO 1.2 Versterken

We doen bij de uitwerking van initiatieven een beroep op experts en stakeholders van uiteenlopende achtergrond. Die leveren elk vanuit hun functie, rol of kennisgebied een belangrijke bijdrage aan de realisatie van een project of aan onderdelen ervan.

Bij onze projecten brengen we experts en stakeholders formeel samen in een 'klankbordgroep'. Zo'n groep vormt een netwerk van Vlaamse en internationale actoren rond een project. Leden zijn bereid hun kennis, ervaring en netwerk in te zetten en om feedback te geven op vragen en documenten die het projectteam voorlegt. Ze doen dat op persoonlijke titel of namens een organisatie, gemeenschap of achterban. Een klankbordgroep helpt om de kwaliteit van projecten te verzekeren en om een draagvlak te creëren bij projectpartners en de bredere cultureel-erfgoedgemeenschap.

Samenstelling

Bij het begin van een project gaat het projectteam na welke bijkomende expertise en perspectieven kunnen helpen om het project goed te kunnen uitvoeren. We houden daarbij rekening met complementariteit en diversiteit. Leden van de klankbordgroep kunnen zich op een bepaald moment meer of minder engageren.

Bij de opstart van een klankbordgroep organiseert de projectleider een kennismakingsmoment voor alle leden. Op die bijeenkomst krijgen ze uitleg over het project en hun rol hierin. Ook de manier waarop we hen zullen consulteren en informeren komt aan bod.

Inbreng

Een klankbordgroep reikt constructieve, creatieve ideeën aan die helpen om een antwoord te bieden op uitdagingen die zich voordoen bij de uitvoering van een project. Die feedback zorgt ervoor dat bij het projectteam een beter begrip ontstaat van de materie. Een klankbordgroep formuleert geen gezamenlijk advies: alle opties, invalshoeken en standpunten zijn welkom, met elk hun voors en tegens.

We zoeken daarbij de balans tussen betrokkenheid en efficiëntie. Afhankelijk van de onderwerpen en de benodigde input kan het zijn dat de hele groep wordt geconsulteerd of een of meerdere leden. Als projectonderdelen specifieke expertise vragen werken we soms met subgroepen.

De projectleider verzamelt alle input en bekijkt hoe het project ermee kan worden verbeterd. Vallen de meegenomen suggesties binnen de vastgestelde lijnen van het project? Dan gaan we er meteen mee aan de slag. Leiden ze qua inhoud, timing of financiën tot ingrijpende wijzigingen? Dan legt de projectleider ze eerst voor aan het bestuur van de vzw en mogelijk ook aan de subsidieverstrekker.

Nieuwe klankbordgroepen

In 2019 werden klankbordgroepen samengesteld voor de projecten MMFC (nieuw) en Abraham (ter vervanging van de stuurgroep). Voor de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken zal de betreffende projectgroep van het afgeronde project Wijzer Waarden als klankbordgroep fungeren. STCV krijgt in 2020 een klankbordgroep en voor enkele andere projecten zoals Flandrica.be en UPLA stellen we een klankbordgroep samen op het moment dat het project een actievere fase ingaat.

ADVIES

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling → BO 1.2 Versterken

Vanuit onze expertise verlenen we advies aan organisaties en particulieren met vragen rond bibliothecair erfgoed en verwijzen we hen op een goede manier door.

We krijgen geregeld vragen van bewaarinstellingen, onderzoekers, culturele organisaties en particulieren. We engageren ons om zo snel en correct mogelijk te antwoorden. Zo nodig zorgen we voor een begeleide doorverwijzing. De 'gewone' adviesvragen gaan vaak over de vindbaarheid van (digitale) kranten en rond collecties die een nieuwe bestemming zoeken. Via Flandrica.be krijgen we af en toe vragen over de reproductie van collectiestukken.

Daarnaast worden we regelmatig gecontacteerd om vanuit onze expertise andere cultureel-erfgoedorganisaties bij te staan. Zo adviseerden we het VIAA bij zijn terreinverkenning van Vlaamse fotocollecties. Erfgoedbibliotheken bezitten immers ook geregeld fotomateriaal en fotonegatieven uit verschillende tijdspannes. Als stakeholder namen we in het najaar van 2019 deel aan de brainstormsessie en de werkgroep Informatietechnologie van Archiefbank Vlaanderen, waarin we vanuit onze expertise meedachten over de toekomst van Archiefbank.

We dragen ook bij aan projecten van andere erfgoedorganisaties, vaak door deel te nemen aan de stuurgroepen of projectteams van deze projecten. In 2019 zetelde de projectmedewerker waarden bijvoorbeeld in de stuurgroep van het pilootproject 'Cross-collections waarden van historische archieven en collecties jazerfgoed'. In dit project ging Cemper, het Centrum voor Muziek- en Podiumerfgoed, aan de slag met het waarden van enerzijds jazerfgoed en anderzijds historische decors om uit deze twee trajecten een generieke waarderingsmethodiek te destilleren.

De expert databeheer maakt deel uit van de stuurgroep van MMONK, een project van de Openbare Bibliotheek Brugge, de Universiteitsbibliotheek Gent, het Grootseminarie Brugge en het Bisdom Gent om digitale beelden van 734 middeleeuwse manuscripten van de abdijen van Ten Duinen, Ter Doest, Sint-Baafs en Sint-Pieters te ontsluiten en samen te brengen in een virtuele bibliotheek en kennisplatform via het International Image Interoperability Framework (IIIF).

In gesprek over onze projecten op Informatie aan zee 2019

INFORMATIEVOORZIENING

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling → BO 1.2 Versterken

Online

We houden de sector op de hoogte van de professionele actualiteit via onze organisatiewebsite en flankerende kanalen, zoals sociale media en onze nieuwsbrief. In 2019 publiceerden we 92 nieuwsberichten en 39 agendaberichten.

De website dient ook als platform voor kennisborging. We voegden 29 referenties toe aan ons overzicht met bronnen voor collectiebeheerders. De grootste toevoeging kwam van de nieuwe toolbox Wijzer Waarderen, die 26 pagina's beslaat. De vijftien pagina's van het dossier over onze krantencatalogus kregen een update vanuit het Abraham 2020-project.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be

We houden een aantal gespecialiseerde websites in de lucht: vekleintjes.be (een toolbox voor crowdfunding in de culturele sector), cometamodel.be (documentatie over het Cometamodel voor beschrijven op collectieniveau) en catalografiehandleidingen voor onze databanken (manual.stcv.be en manual.krantencatalogus.be). Twee toolboxes op onze organisatiesite zijn bereikbaar via een eigen domeinnaam: upla-model.be en wijzerwaarderen.be.

Nieuwsbrieven

Via een elektronische nieuwsbrief brengen we de actualiteiten op onze website en onze dienst-verlening onder de aandacht. In 2019 waren er negen edities, net als in de jaren daarvoor. Het aantal geadresseerden schommelt sinds de bestandsopschoning bij invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in 2018 rond de 850. Sinds medio 2018 wordt het effectieve bereik niet meer gemeten om privacyredenen. In de periode 2010-2018 lag dat altijd rond 40%, wat behoorlijk hoog is voor een informatieve nieuwsbrief.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/nieuwsbrieven

Sociale media

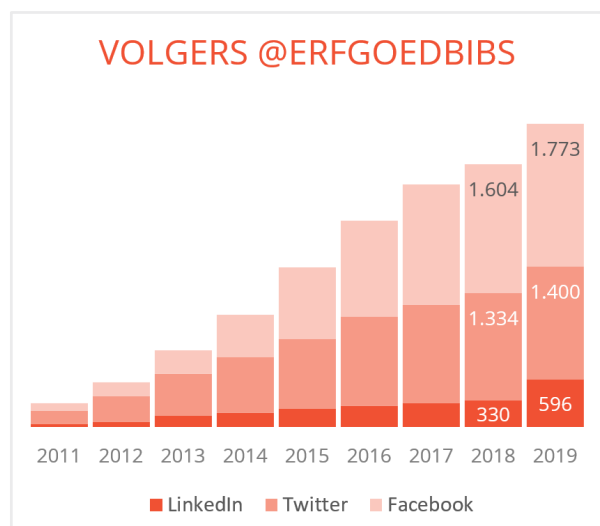
Sociale netwerken zetten we vooral in als extra kanalen voor onze nieuws- en agendaberichten. Die verschijnen daar automatisch na publicatie op onze website.

Het aantal volgers van onze organisatie op Twitter, Facebook en LinkedIn blijft stijgen, in het afgelopen jaar in totaal met 15%. Voor LinkedIn was de groei zelfs 80%, waarschijnlijk dankzij de vele vacatures die we in 2019 publiceerden.

→ facebook.com/erfgoedbibs

→ twitter.com/erfgoedbibs

→ linkedin.com/company/erfgoedbibs

Publicaties

We verzorgden of werkten mee aan deze publicaties:

Wijzer Waarderen: Toolbox voor het waarderen van bibliothecair erfgoed. Antwerpen: Vlaamse Erfgoedbibliotheken 2019.

→ wijzerwaarderen.be

Marijn De Valk. *Schadeatlas bibliotheken: Hulpmiddel bij het uitvoeren van een schade-inventarisatie*. Tweede, herziene druk. Antwerpen: Vlaamse Erfgoedbibliotheken 2019.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/bron/3330

Eva Wuyts en David Coppoolse. 'Medieval Manuscripts in Flemish Collections: 1000 Jaar handschriften in kaart gebracht' in *Queeste: Tijdschrift over middeleeuwse letterkunde in de Nederlanden* 25(2019)2: 115-118.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/bron/4457

Anke De Nagel. 'Interview: Vlaamse Erfgoedbibliotheken' in *Meta: Tijdschrift voor bibliotheek en archief* (2019)7: 18-20.

→ vbad.be/meta/meta-nummer-20197/vlaamse-erfgoedbibliotheken

BoekenOverleg. *De leeslijst van het BoekenOverleg: 10 prioriteiten voor 5 jaar beleid: Memorandum BoekenOverleg 2019*. 2019.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/bron/4328

Presentaties

Onze medewerkers gaven in 2019 regelmatig presentaties over onze initiatieven of expertise op bijeenkomsten. We lichten er enkele uit.

Informatie aan zee

In september 2019 presenteerden we samen met enkele collega's uit de sector onder de titel 'Opstap naar een Vlaamse "Metamorfoze" – eerste tools voor grootschalige krantendigitaliseringprojecten'. In Nederland is Metamorfoze al 22 jaar het nationale programma voor het behoud van papieren erfgoed. Paradepaardje is het grote corpus historische kranten dat via het platform Delpher gratis digitaal ontsloten wordt voor het brede publiek.

We dromen al jaren van een gelijkaardig initiatief. Deze wens vormde ooit de aanzet voor krantencatalogus Abraham. Maar los van een initiatief rond kranten uit de Eerste Wereldoorlog is er in Vlaanderen nog geen sprake van massadigitalisering. Nochtans is de nood om waardevolle maar erg kwetsbare historische bronnen te kunnen beschermen hoog.

Marg van der Burgh (Koninklijke Bibliotheek van Nederland) vertelde wat het behoudsproject Metamorfoze in Nederland allemaal heeft gerealiseerd. Onze projectleider Abraham 2020 sprak over ons nieuwe project voor digitale collectieregistratie en digitalisering van historische kranten. De expert collectiebeleid en Raf Schepers (Bibliotheek Hasselt Limburg) presenteerden een methodiek en hulpmiddelen voor het wijzer waarderen van bibliothecair erfgoed, met kranten als eerste casus. Hendrik Defoort (Universiteitsbibliotheek Gent) stelde een conditietool voor om te bepalen welke kranten veilig gedigitaliseerd kunnen worden. De expert datamanagement lichtte onze plannen voor de

vernieuwde Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken toe. Dat instrument helpt krantenbeherende instellingen om digitaliseringsprioriteiten te bepalen en onderlinge afspraken te maken. Na afloop van de sessie waren de sprekers beschikbaar om vragen van deelnemers te beantwoorden.

Collegagroep Digitale collectieregistratie

Op de eerste bijeenkomst van de collegagroep voor de projecten voor digitale collectieregistratie stelde de expert datamanagement onze projecten Abraham 2020 en MMFC voor. Eind 2019 gaven stagiairs Yannick Ascoop en Jorn Hubo er een stand van zaken voor de beide projecten.

Bestuursvergadering OKBV

Op 12 december 2019 kreeg de expert collectiebeleid de kans om op de bestuursvergadering van het Overleg Kunstbibliotheken Vlaanderen (OKBV), een platform binnen de VVBAD, een aantal initiatieven toe te lichten. De bestuursleden waren enthousiast over de geplande oprichting van een collegagroep Behoud en beheer en ook de plannen rond waarderen en het project collectiewijzer 2020 konden op interesse rekenen.

COP-digi

De projectleider Abraham 2020 werd in december 2019 verwelkomd op de vergadering van COP-digi. Deze groep verenigt vertegenwoordigers van erfgoedcellen rond onderwerpen die met digitalisering te maken hebben. Daar lichtte ze het Abraham 2020 project toe en deed ze een oproep aan de erfgoedcellen om krantencollecties te signaleren en communicatie over het project naar lokale spelers te brengen. Zo spoorden we verschillende bijkomende krantentitels op, die we registreerden in de krantencatalogus, zoals die van het stadsarchief van Harelbeke. Enkele COP-digi-leden nemen ook deel aan onze nieuwe collegagroep over digitalisering van periodieken. De projectleider Abraham werd ook uitgenodigd door Erfgoedcel Leie Schelde om in 2020 een lezing te geven in de Bibliotheek Landegem.

DRONGO Talenfestival

Op 25 en 26 oktober 2019 nam de projectleider DBNL Vlaanderen deel aan het DRONGO Talenfestival in Nijmegen. Het festival trekt jaarlijks meer dan tweeduizend professionals op het gebied van taal, zoals onderzoekers, journalisten, docenten, studenten en andere mensen met een gezonde taalhonger. Binnen het thema 'de impact van taal' verzorgde de projectleider een interactieve presentatie die de aanwezigen *hands-on* de DBNL als bron voor informatie en plezier liet ontdekken. Daarnaast bemenste ze een DBNL-stand op de conferentie, waar mensen vragen konden stellen over de DBNL en de website nader konden leren kennen.

Kultuurdagen CANON Cultuurcel

Op de jaarlijkse Kultuurdagen van CANON Cultuurcel proeven toekomstige leerkrachten via workshops, een prikkelparcours, voorstellingen, lezingen en infostands van cultuur. De Kultuurdagen inspireren hen om hun leerlingen later ook culturele ervaringen te bieden. Op 2 oktober 2019 gaf de projectleider DBNL Vlaanderen samen met haar Nederlandse evenknie een interactieve infosessie over hoe leerkrachten in het secundair onderwijs de DBNL kunnen gebruiken in hun lessen.

LIDMAATSCHAPPEN

→ BP 1.2 Vertegenwoordiging

→ BO 1.1 Verbinden

→ BP 1.4 Internationale wisselwerking

→ BO 1.4 Vertegenwoordiging

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken en haar partnerbibliotheken participeren in Vlaamse en internationale netwerken. Zo kunnen we informatie delen en de stem van erfgoedbibliotheken op diverse fora vertegenwoordigen.

Vlaanderen

Overleg van organisaties met een dienstverlenende rol

Sinds maart 2019 komen de organisaties met een dienstverlenende rol in het cultureel-erfgoedveld regelmatig samen voor overleg en afstemming. De coördinator vertegenwoordigt hier de vzw.

OCE

De vzw Overleg Cultureel Erfgoed (OCE) is de spreekbuis van de cultureel-erfgoedsector die opkomt voor de gezamenlijke belangen. In het platform werken alle deelsectoren collegiaal en solidair samen.

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken vertegenwoordigt in OCE het veld van de erfgoedbibliotheken en betaalt ook de financiële bijdrage namens de subsector. Deze opdracht tot belangenbehartiging voor de sector neemt de coördinator op buiten de gesubsidieerde werking van de vzw.

→ overlegcultureelerfgoed.be

BoekenOverleg

Het BoekenOverleg is een structureel overlegorgaan voor alle partijen die zich bezighouden met het boek, literatuur en lezen. Doel van het platform is een overkoepelend langetermijnbeleid dat steunt op gemeenschappelijke belangen. Namens de Vlaamse Erfgoedbibliotheken neemt de projectleider DBNL Vlaanderen sinds 2018 deel aan de bredere forumvergaderingen van het BoekenOverleg.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/boekenoverleg

Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis

De Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis (VWB) verenigt iedereen die onderzoek doet naar of belangstelling heeft voor de geschiedenis van het handgeschreven, gedrukte en elektronische boek. Ze telt onder haar leden wetenschappers, bibliothecarissen, conservators en boekenliefhebbers. De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken is lid. De expert analytische bibliografie neemt deel aan de bestuursvergaderingen en bijeenkomsten van de Werkgroep. Ze rapporteert er over de werking van de vzw.

→ boekgeschiedenis.be

Internationaal

Doordat we lid zijn van de onderstaande twee organisaties, hun nieuws opvolgen en vanuit het netwerk deelnemen aan hun activiteiten, kunnen we (internationale) expertise over oude drukken en wetenschappelijk bibliotheekwerk naar Vlaanderen halen en onze kennis delen in een breder netwerk.

CERL

Het Consortium of European Research Libraries (CERL) is een netwerk van meer dan vijftig wetenschappelijke bibliotheken en ruim honderdtwintig groepen van bibliotheken. CERL wil het behoud, de ontsluiting en het gebruik van het gedrukte Europese erfgoed bevorderen. De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken, haar zes partnerbibliotheken en FARO hebben één collectief lidmaatschap van CERL.

→ cerl.org

LIBER

De Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche (LIBER) is een netwerk van wetenschappelijke bibliotheken. Ruim vierhonderd instellingen uit vijfenveertig landen binnen en buiten Europa maken deel uit van deze internationale organisatie. LIBER brengt mensen samen, organiseert vormingen en studiedagen en stimuleert samenwerkingsprojecten.

→ libereurope.eu

Andere vertegenwoordiging

Beroepskwalificatie 'Erfgoedregistrator'

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) startte in het najaar van 2019 met de ontwikkeling van een beroepskwalificatie 'Erfgoedregistrator'. De ambitie is om deze kwalificatie generiek te houden, zodat die voor de gehele erfgoedsector van toepassing is. De expert analytische bibliografie vertegenwoordigt in dit traject de stem van de erkende erfgoedbibliotheken, waarmee ze ook regelmatig terugkoppelt.

OVERLEGPLATFORM VOOR ERFGOEDBIBLIOTHEKEN

→ BP 1.1 Verbinden

→ BO 1.1 Verbinden

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken organiseert samen met de VVBAD jaarlijks het Overlegplatform voor Erfgoedbibliotheken. Via deze bijeenkomst houden we voeling met wat er leeft binnen onze cultureel-erfgoedgemeenschap. Het Overlegplatform is een open vergadering die kan worden bijgewoond door alle medewerkers van erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel.

In 2019 was er heel wat extra werk voor het vaste team, door de verhuizing naar een nieuw kantoor en de afronding en opstart van gesubsidieerde projecten. Omdat we ons engageren voor een overlegplatform met een goed gevuld en kwalitatief programma, besloten we het platform in 2019 niet te organiseren en door te schuiven naar de lente van 2020. Eind 2019 begonnen we met de organisatie ervan. Voor deze negende editie bezoeken we KU Leuven Bibliotheken, waar we ook een kijkje achter de schermen bieden bij de afdeling Bijzondere Collecties.

Overlegplatform 2018 in het Koninklijk Conservatorium Brussel

2 COLLECTIEBELEID

We stimuleren een gecoördineerd en weloverwogen collectiebeleid.

WIJZER WAARDEREN

→ BP 2.2 Waarderen

→ BO 2.2 Waarderen

→ BP 1.5 Kennis en expertisedeling

→ BO 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken

We promoten waarderen als basis voor erfgoedzorg door het verder uitbouwen van het instrumentarium hiervoor en de actieve begeleiding bij het gebruik ervan.

In het najaar van 2017 gingen we van start met Wijzer Waarderen, een pilootproject waarin het vertalen van het concept waarderen naar de sector van erfgoedbibliotheken centraal stond. In 2019 ronden we het waarderingstraject rond historische kranten af en begonnen we aan een tweede traject, ditmaal rond wiskundige oude drukken. Ook na afloop van het project zet de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verder in op waarderen.

Pilootproject Wijzer Waarderen

Waarderen is het proces van het onderzoeken, begrijpen en vastleggen van de verschillende erfgoedwaarden van een (deel)collectie bibliothecair erfgoed. Op een gestructureerde en transparante wijze neemt de collectiebeheerder, samen met een aantal belanghebbenden, de uiteenlopende betekenissen die de collectie kan hebben onder de loep. Denk bijvoorbeeld aan de historische betekenis of de betekenis voor onderzoekers of lesgevers. Ook collectiekenmerken, zoals volledigheid, zeldzaamheid en herkomst, dragen bij aan de betekenis die een bepaalde collectie kan dragen.

Voor het pilootproject Wijzer Waarderen, dat liep van 1 april 2017 tot 1 oktober 2019, kregen we twee opeenvolgende projectsubsidies van de Vlaamse overheid. Het project bevatte twee lijnen: enerzijds de vernieuwing van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken en anderzijds het ontwikkelen van een waarderingmethodiek, toegespitst op bibliothecair erfgoed. Dat laatste deden we vanuit de praktijk, aan de hand van enkele waarderingstrajecten waarin we gaandeweg een aangepaste methode uitdachten en verfijnden.

De ontwikkelde methodiek is ook toepasbaar bij cross-collectie-waarderen. Hierbij waarderen een aantal erfgoedbibliotheken samen een gelijkaardige deelcollectie vanuit eenzelfde perspectief. Erfgoedbibliotheken kijken immers voortdurend over de grenzen van hun eigen instelling, bijvoorbeeld wat betreft collectiebeleid, in het bijzonder rond acquisitie en digitalisering.

Eerste waarderingstraject

Het waarderingstraject rond historische kranten uit de periode 1830-1914 ging van start in 2018. In dat jaar waardeerden partnerbibliotheken KU Leuven Bibliotheken, de Bibliotheek Hasselt Limburg en de Universiteitsbibliotheek Gent hun krantencollectie. In 2019 was het de beurt aan de twee overige instellingen: de Openbare Bibliotheek Brugge en de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience. (De zesde partnerbibliotheek, de Universiteitsbibliotheek Antwerpen, legde een apart waarderingstraject af rond zogenaamde *brittle books*, aangezien zij weinig kranten in de collectie herbergt.) Vervolgens paste men cross-collectie-waarderen toe op één krantentitel, als testcase voor de methodiek.

Het krantentraject bracht mooie resultaten voort. Enerzijds leverde het de gewenste methodiek voor het waarderen van bibliothecair erfgoed op, inclusief bijbehorend stappenplan en sjablonen. Bovendien bleek de keuze voor historische kranten als testcase ook meteen vruchten af te werpen. Uit het waarderingstraject vloeiden concrete beleidsaanbevelingen voort over het belang van digitalisering

van dit kwetsbare erfgoed, de nood aan duurzame bewaring van digitale bestanden en het grote potentieel van collectie-afstemming.

De collega's van de Universiteitsbibliotheek Gent ontwikkelden bovendien de *Schadeatlas kranten*. Die analysetool vormt een aanvulling op de *Schadeatlas bibliotheken*, die we in 2014 ontwikkelden. De tool helpt collectiebeheerders om de conditie van krantenmateriaal nog beter in te schatten en om zich voor te bereiden op conserverende maatregelen en digitalisering.

Bijeenkomst van de stuurgroep van het project Wijzer Waarderen

Samenwerking met andere organisaties

In de Intervisiegroep Waarderen van FARO wisselden we ervaringen en concrete tips uit met de andere pilotoprojecten. De projectmedewerker waarderen zetelde verder in de stuurgroep van 'Cross-collections waarderen van historische archieven en collecties jazz erfgoed'. In dit pilotoproject waardeerde Cemper, het Centrum voor Muziek- en Podium erfgoed, zowel jazz erfgoed als historische decors om uit deze twee trajecten een generieke waarderingsmethodiek te destilleren.

In de werkgroep 'Documentatie en registratie van een waardering' gingen we samen met FARO en andere organisaties op zoek naar een goede manier om waarderingsresultaten te documenteren. We kozen voor de SPECTRUM-procedure Collections Review, die we implementeerden in het datamodel van onze vernieuwde Collectiewijzer Erfgoedbibliotheek.

Tweede waarderingstraject

Initieel planden we een aantal nieuwe trajecten via een systeem van peterschap. Daarbij waarderen een partnerbibliotheek die in het eerste traject ervaring opdeed en een 'nieuwe' erfgoedbibliotheek samen een gelijkaardige deelcollectie. Op deze manier wilden we expertisedeling rond waarderen in de sector stimuleren. Na een oproep via het Overleg Kunstbibliotheek Vlaanderen (OKBV) ontvingen we een aantal enthousiaste kandidaturen.

Omdat de projectmedewerker waarderen voor een job buiten de vzw koos, liep deze piste vertraging op. Haar rol werd overgenomen door onze nieuwe expert collectiebeleid. Ook voelden de partnerbibliotheek zich nog niet voldoende beslagen om de rol van peter op zich te nemen. De krantenwaardering had hier en daar knelpunten blootgelegd in de methodiek. Die vroegen verder

onderzoek vroegen, zeker wanneer de methode op ander materiaal dan kranten zou worden toegepast.

Daarom startten de Openbare Bibliotheek Brugge, de Universiteitsbibliotheek Gent, KU Leuven Bibliotheken en Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience samen met één nieuwe partner, het Museum Plantin-Moretus, in het najaar met een nieuw traject, gecoördineerd door de Vlaamse Erfgoedbibliotheeken.

Dit keer staan wiskundige oude drukken uit de tijd van Simon Stevin centraal. Deze beroemde Bruggeling is een sleutelfiguur in de ontwikkeling van de wiskunde, de bouwkunde, de natuurkunde en de astronomie. Met vier experts uit de academische wereld stelden we een corpus samen dat de intellectuele leefwereld van Simon Stevin weerspiegelt. Door deze collectie te waarderen hopen we een bijdrage te leveren aan de tentoonstelling rond de figuur van Stevin die in augustus 2020 in Brugge haar deuren opent. Tegelijkertijd kunnen we onze methodiek met de ervaring van dit nieuwe traject bijsturen en verfijnen.

Communicatie

In 2019 berichtten we over de krantenwaardering in een projectfiche op de website van FARO en in *faro. Tijdschrift over cultureel erfgoed*. Raf Schepers (Bibliotheek Hasselt Limburg) stelde het pilootproject voor in een kort filmpje, dat getoond werd op de studiedag 'Gewikt en gewogen. Vlaanderen waardeert cultureel erfgoed'. We presenteerden de resultaten van het eerste traject op Informatie aan Zee, het tweejaarlijkse sectormoment van VBAD waarop heel wat collega's uit erfgoedbibliotheeken aanwezig waren. Tot slot lichtten we onze plannen voor waarderen in de toekomst toe aan het bestuur van Overleg Kunstbibliotheeken Vlaanderen (OKBV).

Toolbox Wijzer Waarderen

De kennis en expertise die we opdeden tijdens het waarderingstraject bundelden we voor de sector in een online toolbox via wijzerwaarderen.be. Collectiebeheerders vinden er de ontwikkelde methodiek, inclusief een stappenplan en sjablonen. Ze kunnen ook doorklikken naar onze tips en tricks, getuigenissen over de voorbije waarderingstrajecten en achtergrondinformatie over het concept waarderen. Doordat onze toolbox toegespitst is op bibliothecair erfgoed, is ze complementair aan de waarderingstoolbox van FARO. De toolbox is een levende publicatie, waarin we ook in de komende jaren suggesties van collectiebeheerders en ervaringen van waarderingstrajecten zullen verwerken.

Collectiewijzer Erfgoedbibliotheeken

Een tweede luik van Wijzer Waarderen was het updaten en upgraden van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheeken. De waarderingmethodiek die we beoogden voorzag immers expliciet in de mogelijkheid van cross-collectiewaardering, waarbij verschillende bibliotheken samen een gelijkaardige deelcollectie waarderen. *Collection mapping* is hierbij een noodzakelijke voorwaarde. Enkel via een overkoepelend register van deelcollecties kan je namelijk gelijkaardige verzamelingen opsporen, overlap en lacunes vaststellen, en de betekenis van collectieonderdelen correct inschatten.

Door afwezigheden en personeelwissels slaagden we er niet in om dit af te ronden binnen het project. We zetten wel al belangrijke stappen voor de realisering van de nodige infrastructuur en de methode voor het verzamelen van actuele gegevens (zie hieronder). We engageren ons om de nieuwe Collectiewijzer in 2020 te realiseren binnen een vervolgproject.

Waarderen in 2020

In het najaar van 2019 liep het pilootproject Wijzer Waarderen officieel ten einde. Maar ook na het project blijft waarderen belangrijk voor de Vlaamse Erfgoedbibliotheken. Het tweede waarderingstraject loopt verder in 2020. Dan brengen we allerlei belanghebbenden samen rond de wiskundige oude drukken voor de effectieve waardering van de collectie. Tegen de zomer plannen we een virtuele rondleiding op Flandrica.be met stukken uit de collectie, complementair aan de fysieke tentoonstelling over Stevin te Brugge. We blijven bovendien de toolbox verder stofferen met nieuwe voorbeelden, extra tips en tricks en bijkomende achtergrondinformatie.

De expert collectiebeleid levert in komende jaren advies over het waarderen van bibliothecaire collecties. De expert kan op verzoek ook deelnemen aan concrete waarderingstrajecten als coach. We stimuleren ook de ervaren erfgoedbibliotheken om zo'n rol op te nemen. Zo faciliteren we ook de onderlinge kennisdeling tussen collectiebeheerders. We blijven ook de (inter)nationale evoluties rond waarderen volgen en delen met de sector.

→ wijzerwaarderen.be

PARTICIPATIEF WAARDEREN

Bij het waarderen van bibliothecair erfgoed is het expliciet de bedoeling dat je de grenzen van je eigen erfgoedbibliotheek overstijgt door ook 'buitenstaanders' te betrekken en inspraak te geven in je waarderingstraject. Hierdoor krijgt je waardering meer diepgang en nuance.

In dit dossier kom je meer te weten over:

- [wat we precies verstaan onder participatief waarderen.](#)
- [wat de voordelen en keerzijden zijn.](#)
- [wie de belanghebbenden zijn.](#)
- [hoe je die belanghebbenden betrekt.](#)
- [hoe je participatie en interactie kan faciliteren.](#)

« Inspiratiedossiers Dossier Wat is participatief... »

WIJZER WAARDEREN

- ▶ Waarderen, iets voor jou?
- ▶ Erfgoedbib zkt. methodiek
- ▶ Aan de slag!
- ▼ Inspiratiedossiers
 - ▼ Participatief waarderen
 - Wat is participatief waarderen?
 - Voordelen en keerzijden
 - Wie zijn die belanghebbenden?
 - Hoe pak ik het aan?
 - Eerste hulp bij faciliteren
 - ▶ Waarderingstechnieken kiezen
 - Communicatie
 - ▶ Grote volumes waarderen
 - ▶ Cross-collectie waarderen
- ▶ Meer weten?
- Feedback welkom!

De toolbox Wijzer Waarderen

COLLECTIEWIJZER 2020

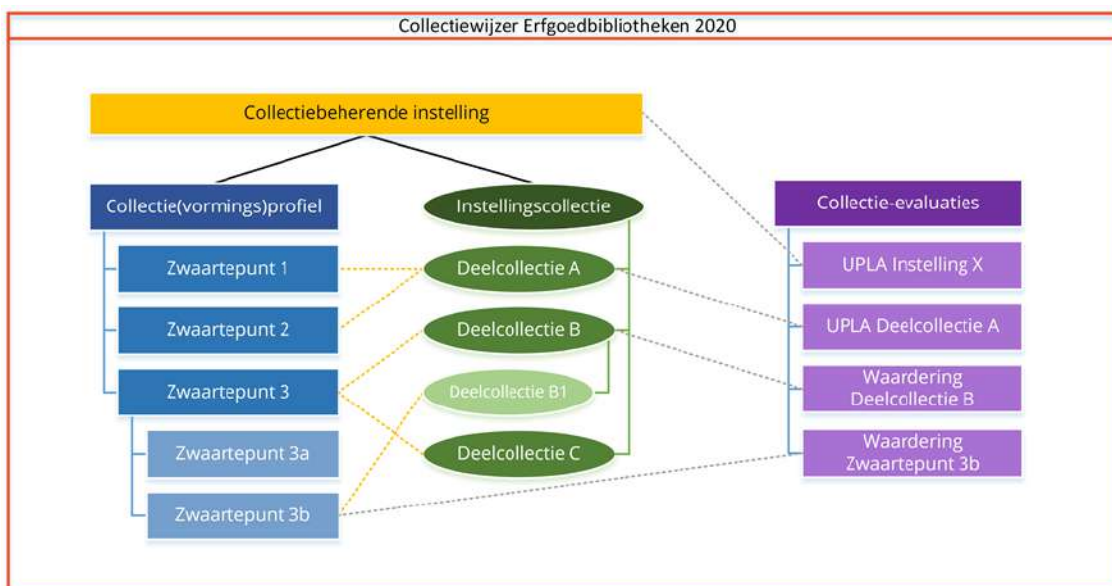
- BP 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken → BO 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken
- BP 2.2 Waarderen → BO 2.2 Waarderen

We faciliteren de opmaak van geactualiseerde collectiebeschrijvingen en collectie(vormings)profielen door het verder uitbouwen van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken en de actieve begeleiding bij het gebruik ervan. In 2020 realiseren we een grondige update én upgrade van zowel de inhoud als de digitale infrastructuur.

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken beheert de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken met beschrijvingen op (deel)collectieniveau, een eerste uitgebreide veldtekening van instellingen met bibliothecair erfgoed waarin de collecties globaal beschreven en ontsloten zijn. De informatie is nog steeds erg waardevol, maar niet meer zo up-to-date. De meeste gegevens dateren van 2007. Bovendien is het denken rond deelcollecties en segmentering van erfgoedcollecties het laatste decennium geëvolueerd.

Om de databank ook in de komende jaren bruikbaar te houden als ingang op deelcollecties in Vlaamse erfgoedbibliotheken, krijgt de Collectiewijzer een inhoudelijke update en een technische upgrade. De Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken wordt de spil van onze informatievoorziening: een tool voor (onder)zoekers, een tool voor collectiebeheerders en een tool voor afstemming rond collectiebeleid, waardering, conservering en digitalisering. De gegevens moeten breed inzetbaar zijn: door integratie met onze andere databanken via onze opendatahub, door koppelingen met de collectiebeheersystemen van erfgoedbibliotheken en als linked open data.

De realisatie van een vernieuwde collectiewijzer begon binnen het project Wijzer Waarderen en loopt nu verder als zelfstandig project: Collectiewijzer 2020. Dat project omvat twee luiken. Het dataluk zorgt voor de inhoudelijke actualisering, uitbreiding en detaillering van de inhoud van de databank. Het infrastructuurluk zorgt voor de technische vernieuwing van de databank, de online catalogus en realiseert functionaliteiten voor open data. De vernieuwde Collectiewijzer zal in de loop van het najaar van 2020 voor iedereen raadpleegbaar zijn.

Datastructuur van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken

Datamodel

Het nieuwe datamodel voor de Collectiewijzer is in lijn met het Cometa-model voor het maken van collectiebeschrijvingen. Aanvullend voorziet het in de mogelijkheid om informatie rond collectiebeleid op te nemen, zoals zwaartepunten en acquisitiebeleid. Dat moet nieuwe inzichten voor collectiebeleidsplanning opleveren. Om waarderingsresultaten op te slaan baseren we ons, op advies van de FARO-werkgroep 'Documenteren en registreren van waarderingsresultaten,' op de SPECTRUM-procedure voor 'collections review'. Op die manier faciliteren we ook het bewaren van de resultaten van andersoortige collectie-evaluaties, zoals schaderapporten op basis van het UPLA-model. Het model is in 2019 gedeeltelijk geïmplementeerd in CollectiveAccess.

Infrastructuur

We kozen ervoor om de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheek te realiseren met behulp van CollectiveAccess Providence als backend voor databeheer en Omeka S voor de ontsluiting. De setup hiervan gebeurt binnen het project 'Opendatahub' (zie verder). In 2019 realiseerden we de eerste module voor databeheer en kreeg het team training over het gebruik van CollectiveAccess. Daarnaast werkten we aan een importsript voor de bestaande gegevens en dachten we na over de behoeften voor de ontsluiting.

Schets voor een instellingspagina in de nieuwe Collectiewijzer Erfgoedbibliotheek

Gegevensverzameling

Aanvankelijk overwogen we om de databank te stofferen met deelcollectiebeschrijvingen aan de hand van een sectorbevraging. Deze piste verlieten we ten voordele van maximaal gebruik van de import van bestaande gegevens en de rechtstreekse invoer in de databank door de bibliotheken zelf. We ontwikkelden in 2019 een getrapte aanpak die in 2020 zal worden uitgevoerd in twee fasen.

Na de actualisering van de instellingsgegevens zetten we de beschrijvingen uit de huidige Collectiewijzer over naar de nieuwe databank. In de bestaande Collectiewijzer was geen mogelijkheid

voorzien voor export van de gegevens. Daarom hebben we in 2019 een oplossing ontwikkeld om de data in XML te kunnen exporteren.

Vervolgens bekijken we samen met de erkende erfgoedbibliotheken op welke manier ze hun deelcollectiebeschrijvingen op de meest efficiënte wijze kunnen invoeren in de databank. Sommige van deze bibliotheken hebben in de afgelopen jaren al heel wat deelcollecties beschreven, maar die gegevens zijn vaak niet gepubliceerd. Ook met onze eigen projecten creëren we zoveel mogelijk synergie, in de eerste plaats met het MMFC-project, maar in latere fase ook met Abraham 2020 en STCV. Deze projecten voegen deelcollectiebeschrijvingen toe voor de kranten- en handschriftencollecties die ze opnemen in hun databank.

De hiervoor genoemde stappen leveren naar schatting meer dan vijfhonderd collectiebeschrijvingen op. Na de lancering van de nieuwe databank kunnen we met deze dataset aanschouwelijk de meerwaarde van de Collectiewijzer aantonen voor de brede sector van erfgoedbibliotheken. In deze tweede fase stellen we zoveel mogelijk collectiebeheerders in staat om zelf hun oude beschrijvingen te actualiseren, te verfijnen en aan te vullen. Om hun hierbij de nodige ondersteuning te bieden starten we een nieuwe collegagroep Collecties, waarin het opmaken van deelcollectiebeschrijvingen een van de terugkerende thema's zal zijn. Om de Collectiewijzer ook in de toekomst relevant te houden doen we jaarlijks een oproep om gegevens te actualiseren.

Voor de eerste fase hebben we in 2019 al de eerste voorbereidende acties genomen. Zo contacteerden we alle erkende erfgoedbibliotheken over de invoer van hun beschrijvingen. De export van de gegevens in de huidige databank staat bovendien klaar om geïmporteerd te worden, net zoals de lijst met geactualiseerde instellingsgegevens.

→ collectiewijzer.be

Werk in uitvoering in de Berchemse Statiestraat

GOVPUB

→ BP 2.4 Collectieafspraken

→ BO 1.2 Versterken

→ BP 1.5 Kennis en expertisedeling

GovPub is een intrasectoraal project voor collectieafspraken rond de bewaring van seriële overheidspublicaties, via een databank die collectiemobiliteit stimuleert. De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken is samen met FARO promotor van dit initiatief en deelt binnen de werkgroep haar expertise over de registratie van seriële publicaties.

Collectiemobiliteit voor overheidspublicaties

We zetten in 2019 de samenwerking rond GovPub verder. Op het online platform kunnen archieven en bibliotheken hun bezit van gedrukte seriële overheidspublicaties in kaart brengen. Zo wil het project het maken van onderlinge afspraken over deponeringschap stimuleren en collectiemobiliteit faciliteren. Eind 2019 waren er dertien deelnemende instellingen die gegevens invoeren over 104 titels. Collectiebeheerders en andere geïnteresseerden kunnen de databank sinds 2017 vrij online raadplegen.

De werkgroep GovPub kwam in 2019 één keer samen. Onze expert collectiebeleid vertegenwoordigde de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken op de vergadering. Om het moeilijk te onthouden adres van de databank te vervangen registreerden en implementeren we de domeinnaam govpub.be.

Ook voor gemeenten

De klemtoon van GovPub lag aanvankelijk op het bezit van de Vlaamse en federale parlementen, de provincies en enkele grote erfgoedbibliotheken. In 2019 werd de databank opengesteld voor intergemeentelijke archiefdiensten (IGA's). Met IGA Dendermonde werd al eerste proefproject doorlopen, dat in het najaar werd uitgebreid met de IGA Noorderkempen, de stad Leuven en de IGA Midwest (regio Roeselare). In het najaar was er een infosessie voor de intergemeentelijke archiefdiensten, gekoppeld aan een cursus over collectieregistratie in GovPub.

Een onzekere toekomst

Wegens besparingen van de Vlaamse overheid op cultuur is de toekomst van GovPub onzeker. We kijken in 2020 met FARO en Archiefbank Vlaanderen welke opties er zijn om dit platform voor collectieregistratie en -afstemming toch online te houden.

→ govpub.be

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/govpub

TOPSTUKKEN

→ BP 2.5 Topstukken

→ BO 2.3 Topstukken

→ BP 4.1 Flandrica.be

We ondersteunen het topstukkenbeleid van de Vlaamse overheid door expertisedeling en het aanbieden van goede bewaaromgevingen voor Vlaamse topstukken.

Dit documentair erfgoed kwam in 2019 op de topstukkenlijst:

- De dodenrol van de Gentse Sint-Baafsabdij (Sint-Baafskathedraal Gent)
- De schetsboeken van Pieter II Verbruggen (collectie van de Vlaamse Gemeenschap, bruikleen aan Museum Plantin-Moretus)
- De 'Utopia'-kaart van Abraham Ortelius (collectie van de Koning Boudewijnstichting, bruikleen aan Museum Plantin-Moretus)
- Drie boekbanden uit de bibliotheek van Kardinaal d'Alsace (in privébezit), een aanvulling op de bibliotheek van Kardinaal d'Alsace die in 2016 werd beschermd als topstuk

We moedigen erfgoedbibliotheken aan om hun Vlaamse topstukken te digitaliseren, vrij toegankelijk beschikbaar te maken en te publiceren op Flandrica.be. KU Leuven Bibliotheken voegde in 2019 het vijftiende-eeuwse handschrift *Collectanea Adriani* toe aan deze virtuele collectie. Daarmee zijn nu in totaal 86 integraal gedigitaliseerde topstukken te vinden via Flandrica.be.

→ flandrica.be

COLLECTIEMOBILITEIT

→ BP 2.4 Collectieafspraken

→ BO 1.2 Versterken

We faciliteren het opmaken van collectieafspraken op deelgebieden door het samenbrengen van collectiebeheerders en het stimuleren van onderlinge afspraken.

Ook in 2019 zochten verschillende instellingen een nieuwe bestemming voor hun collectie. We adviseerden hen hierbij en verspreidden hun vraag naar diverse erfgoedbibliotheken, rekening houdend met ieders collectieprofiel. Zo hielpen we mee een nieuw bewaarplek te vinden voor delen van de collectie van het Sint-Jozefcollege te Turnhout, de Openbare bibliotheek van Temse, de bibliotheek van het Stadsarchief van Herentals, de bibliotheek van het voormalig Stadslabo te Gent, een collectie boeken in het bezit van Mediahuis en dubbels van microfilms uit Erfgoedbibliotheek Westflandrica.

De Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience besloot om restrictiever om te gaan met oude drukken die via schenking worden aangeboden. Oude drukken waarvan de bibliotheek reeds een of meerdere exemplaren bezit, en waarbij het aangeboden exemplaar geen meerwaarde heeft, worden ter beschikking gesteld aan andere bibliotheken in het netwerk.

3 ZICHTBAAR EN VINDBAAR

We zorgen voor de internationale zichtbaarheid en vindbaarheid van Vlaams bibliothecair erfgoed.

STCV. DE BIBLIOGRAFIE VAN HET HANDGEDRUKTE BOEK

→ BP 3.1 Vlaamse oude drukken

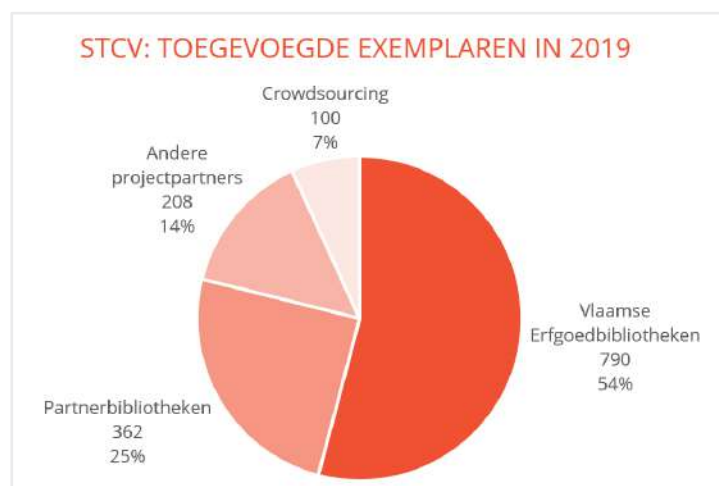
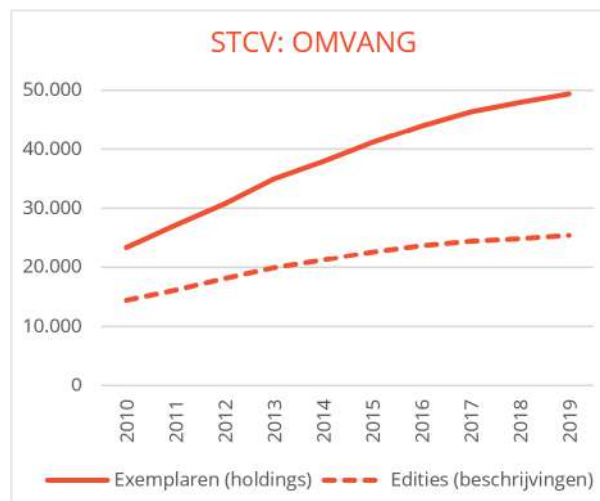
→ BO 3.1 Vlaamse oude drukken

De Short Title Catalogus Vlaanderen (STCV) bevat bibliografische beschrijvingen van boeken gedrukt in Vlaanderen vóór 1801. We maken de beschrijvingen op basis van exemplaren die bewaard worden in onze erfgoedbibliotheken. Zo brengen we de boekproductie uit de tijd van de handpers in kaart.

Groei

Verschillende partijen voeden de STCV-databank: de projectleider STCV, partners van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken, samenwerking met andere erfgoedinstellingen en crowdsourcing (via voormalige STCV-medewerkers). Samen verwerkten zij dit jaar exemplaren in twintig instellingen (twaalf in België en acht in het buitenland).

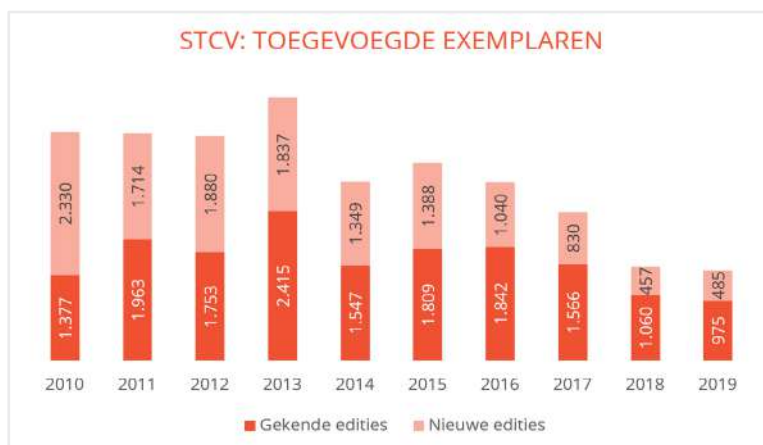
In 2019 rondde STCV de kaap van vijftienduizend editiebeschrijvingen. Het zijn er nu 25.419 (+485) op basis van 49.359 onderzochte exemplaren (+1.460). Onderstaande grafiek toont de toegevoegde exemplaren per jaar. Er zijn twee grote oorzaken waardoor de cijfers van 2019 lager liggen dan normaal. Enerzijds zijn we nog steeds op zoek naar een nieuwe grote samenwerkingspartner. Dat verklaart waarom de zelfstandige invoer door projectpartners relatief klein is. Anderzijds werkte de projectleider tot juni deeltijds, waardoor er minder tijd was voor invoer.

Vlaamse Erfgoedbibliotheken

Sinds april 2017 werkte de projectleider op locatie in de Maurits Sabbebibliotheek (KU Leuven Bibliotheken). Deze fase werd afgerond in december 2019. Alle zeventiende- en achttiende-eeuwse Vlaamse oude drukken uit de deelcollectie van het Franciscaans Instituut van Sint-Truiden zijn nu toegevoegd aan STCV. Van deze collectie waren door de KU Leuven de incunabelen en de zestiende eeuw al ontsloten, maar de andere eeuwen waren

nog onverwerkt. Via STCV zijn daarvan nu dus de Vlaamse titels ontsloten. De rest van de deelcollectie wordt vanaf 2020 door KU Leuven Bibliotheken zelf gecatalogeerd. In totaal werden er tijdens deze projectfase (2017-2019) 2.275 exemplaren toegevoegd aan STCV, waarvan 774 in 2019. De input van de projectleider was daarmee goed voor 54% van de totale aanwas in 2019.

Partnerbibliotheken

In 2013 formaliseerden we met onze partnerbibliotheken de lopende samenwerking voor het aanvullen van de STCV-databank. Sindsdien voeren onze partners elk jaar heel wat titels zelf in. De Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, KU Leuven Bibliotheken, de Bibliotheek Hasselt Limburg en de Universiteitsbibliotheek Gent voegden in 2019 samen 362 exemplaren toe (25%).

Andere projectpartners

We zetten de langlopende samenwerking met het Museum Plantin-Moretus voort. In Turnhout voegde de lokale medewerker nog de laatste exemplaren van de collectie van het Stadsarchief en het Begijnhofmuseum toe. Daarmee is deze samenwerking, die acht jaar duurde, afgerond. Hij resulteerde in 2.938 exemplaren (2.516 van het stadsarchief, 375 van het Begijnhofmuseum, 10 van het Nationaal Museum van de Speelkaart en 37 van het Corpus Christianorum).

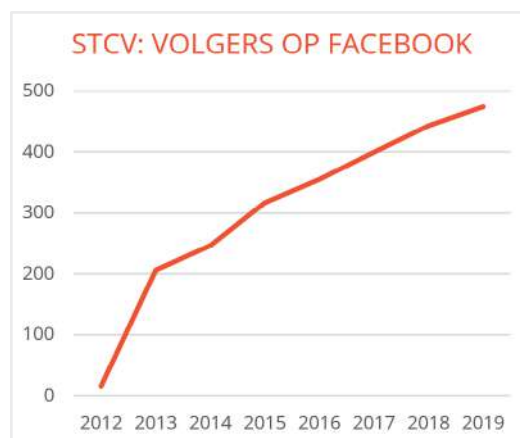
Bij dit soort samenwerkingen voegen erfgoedinstellingen zelfstandig exemplaren toe aan STCV, onder begeleiding van de projectleider, die ook de kwaliteitscontrole uitvoert. Op deze manier belandden ook de eerste exemplaren van de collectie Cultura Fonds (Dilbeek) in de databank. In totaal voegden deze projectpartners dit jaar 208 exemplaren toe (14%).

Crowdsourcing

7% van de aangroei in 2019, exact 100 exemplaren, danken we aan het enthousiasme van enkele oud-projectmedewerkers die, wanneer de mogelijkheid zich voordoet, Vlaamse drukken uit andere, vaak buitenlandse collecties aanvullen.

Open data

Eind 2018 besloot het bestuur van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken om de data van STCV beschikbaar te maken onder een *public domain declaration*. Sinds medio 2019 is het mogelijk de data vrij te downloaden in drie formaten: de bibliotheekstandaard MARXML, het systeemeigen formaat CATXML en het databankformaat SQLite. De downloads zijn beschikbaar via data.stcv.be en worden maandelijks automatisch geüpdatet op basis van de databank.

Communicatie

Nieuwsberichten over STCV publiceren we op onze website en ze verschijnen ook op de homepage van de onlinecatalogus. STCV heeft ook een eigen Facebook-pagina, met momenteel 464 volgers. Omdat STCV bestaat voor een internationaal publiek van bibliotheekmedewerkers en onderzoekers, is die in het Engels. Het voorbije jaar plaatsten we achttien berichten met een gemiddeld bereik van 358 mensen.

→ stcv.be

ABRAHAM. CATALOGUS VAN BELGISCHE KRANTEN

→ BP 3.2 Belgische kranten

→ BO 3.2 Belgische kranten

→ BP 4.4 Digitaliseringsprogramma

→ BO 4.2 Digitaliseringsprogramma

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken is sinds 2009 de beheerder van Abraham, een online databank van Belgische kranten bewaard in Vlaamse bibliotheken en erfgoed-instellingen. In 2019-2020 wordt de catalogus uitgebreid en verbeterd in binnen het project 'Abraham 2020. Nieuw leven voor oud nieuws'.

In december 2018 kenden de Vlaamse overheid ons een subsidie van toe van 127.000 euro voor een tweejarig project om de Abraham-catalogus te vervolledigen. Door budgettaire beperkingen was het in de afgelopen jaren niet mogelijk om Abraham fors uit te breiden. Met het project Abraham 2020 brengen we de volledige Belgische pers aanwezig in Vlaamse erfgoedcollecties in kaart, van 1800 tot vandaag. Voorheen was dit de periode 1830-1950. We zetten ook in het opnemen van meer gegevens per krant. Op die manier geven we een belangrijke impuls aan de ontwikkeling van Abraham tot hét repertorium van de Belgische pers.

Met het projectgeld stelden we in juni 2020 een voltijds projectleider (Sophia Rochmes) en stagiairs aan om de catalogus te verbeteren en uit te breiden in 2019 en 2020. In 2019 investeerde onze vaste medewerkers heel wat tijd in de opstart van het project en in de voorbereiding voor de registratie. Ze brachten hun aanwezige expertise op het vlak van collectieregistratie, digitalisering en ICT in in het project.

Eind 2019 bevatte Abraham 8.061 records en 18.041 holdings. Er werden dit jaar niet minder dan 24.949 zoekacties uitgevoerd en zo'n 74.000 webpagina's weergegeven.

Nieuw gegevensmodel

Vanuit het Abraham 2020-project hebben we in 2019 fors ingezet op de ontwikkeling van de databank. Het projectteam breidde het gegevensmodel voor titelbeschrijving uit, met input van experts uit de sector en met onderzoek naar standaardbronnen, zoals papieren repertoria van de Belgische pers. Het uitgebreide gegevensmodel bevat bijkomende gegevens zoals uitgever, periodiciteit, bibliografische nummers, links naar externe bronnen en meer. Daarnaast verruimden we de typologie van krantentypes met zeventien bijkomende trefwoorden, om de kranten beter te kunnen contextualiseren.

Het resultaat is een datamodel met ruimte voor meer historische informatie en wetenschappelijke referenties, en strakkere regels die de consistentie van de data moeten verbeteren en waarborgen. De beschrijvingsregels zijn volledig gedocumenteerd in een online wiki (manual.krantencatalogus.be).

Nieuwe interface

In april 2019 lanceerden we een nieuwe versie van de online catalogus. Het nieuwe ontwerp is gebaseerd op dat van de online catalogus van STCV, met verbeteringen aan de typografie en lay-out die de bruikbaarheid verhogen. Nieuwe menu's maken het mogelijk om vlot de belangrijkste (zoek)mogelijkheden van de database te gebruiken of om achtergrondinformatie op te vragen. De terminologie van de knoppen, menu's, labels en opties werd geactualiseerd, zodat die begrijpelijker is voor niet-bibliothecarissen. We voegden Frans toe als bijkomende interfacetaal, naast Nederlands en

Engels. Kranten met gedigitaliseerde edities hebben we extra in de kijker gezet. Zo kan een gebruiker gemakkelijk doorklikken naar de full-text als die ergens online beschikbaar is.

Datacleaning

Medio 2019 hebben we de catalogus geanalyseerd op volledigheid en consistentie met behulp van rapporten over de bestaande gegevens: titels, annotaties, relaties tussen records, inhoudelijke trefwoorden, doelregio, plaats van uitgave en links naar digitale exemplaren. De geïdentificeerde correcties en lacunes zijn ondervangen door de nodige opschoonacties. We deden dat zoveel mogelijk geautomatiseerd, in samenwerking met onze technische partner Anet.

In sommige gevallen moesten we handmatig correcties uitvoeren. We hebben onder meer titels consistentier gemaakt; de plaats van uitgave omgezet naar authority records; relaties tussen records in overeenstemming met de nieuwe beschrijvingsregels gebracht; annotaties waar mogelijk omgezet naar gestructureerde data en de overblijvende annotaties geharmoniseerd.

Open data

Eind 2018 besloot het bestuur van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken om de data van Abraham beschikbaar te maken onder een *public domain declaration*. Dat is nu zichtbaar gemaakt via een logo op elk record in de databank. Sinds medio 2019 is het mogelijk de data vrij te downloaden in vier formaten: de bibliotheekstandaard MARXML, CSV-bestanden, het systeemeigen formaat CATXML en het databankformaat SQLite. De downloads zijn beschikbaar via Abraham (data.krantencatalogus.be) en worden wekelijks automatisch geüpdatet op basis van de databank.

Registratie

In september 2019 begonnen we met het opvragen van metadata-updates en aanvullingen bij de deelnemende collectiebeherende instellingen. Naast een algemene oproep in een projectnieuwsbrief naar alle 104 Abraham-partners hebben we in 2019 ongeveer de helft van hen ook persoonlijk gecontacteerd. We vroegen hen om de bestaande gegevens in Abraham na te kijken en zo nodig

The screenshot shows the 'ABRAHAM. CATALOGUS VAN BELGISCHE KRANTEN' website. At the top, there is a search bar and navigation links. Below the search bar, there are three statistics: '8150+ KRANTENTITELS', '1150+ ONLINE KRANTEN', and '100+ COLLECTIES'. A section titled 'BLADER DOOR ABRAHAM' features two grids of newspaper covers, one for 'KRANTEN PER DOELREGIO' and one for 'KRANTEN PER TYPE'. Below this is a 'NIEUWS VAN DE VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN' section with four small images and captions. At the bottom, there is a section 'OP ZOEK NAAR GEDIGITALISEERDE KRANTEN?' with a search box and a 'kranten per digitaal archief' dropdown menu. The footer contains navigation links and contact information for the Vlaamse Erfgoedbibliotheken.

updates door te geven van hun bezitsgegevens en mogelijk nieuwe informatie die past in het uitgebreide datamodel. We vroegen ook om hun gegevens voor de periode van 1800-1830 en van 1950 tot vandaag, die tot nu toe niet in de catalogus waren opgenomen.

In 2019 hebben we een bescheiden hoeveelheid gegevens ontvangen en kunnen verwerken: 217 nieuwe krantentitels zijn toegevoegd en 460 nieuwe holdings geregistreerd. Daarnaast voegden we heel wat extra informatie toe aan bestaande records. We hebben bijvoorbeeld bij 390 records de naam van de uitgever toegevoegd en bij 208 kranten vermelden we nu ook de verschijningsfrequentie. Binnen het nieuwe datamodel zijn dat nieuwe gegevens.

Voor de gegevensverwerking deden we vanaf september parttime een beroep op onze beroepsinlevingsstagiars. De verwerking en invoer van de aangeleverde data blijkt complexer te zijn dan voorzien en vraagt daardoor meer tijd en technische expertise. In 2020 voorzien we daarom extra technisch personeel om de dataverwerking en invoer beter te automatiseren, ook in het licht van toekomstige updates.

Digitalisering

Een belangrijke doelstelling van Abraham 2020 was de digitalisering van 40.000 pagina's kwetsbare kranten. Doordat de toegekende subsidie lager was dan voorzien moesten we het digitaliseringsbudget meer dan halveren. In 2019 staken we heel wat tijd en energie in het zoeken naar bijkomende financiering, maar het resultaat is helaas onvoldoende. Begin 2020 keurde ons bestuur en de Vlaamse overheid daarom een projectwijziging goed waarin we in plaats van de voorziene digitalisering een massadigitaliseringsprogramma voor historische kranten voorbereiden. Dat houdt in dat we een concreet plan voor grootschalige krantendigitalisering opstellen, in samenwerking met VIAA/Packed, collectiebeheerders en andere partijen. Met deze wijziging in het projectplan ontwikkelen we voor de hele cultureel-erfgoedsector een springplank voor de digitalisering van historische kranten in de komende jaren.

→ krantencatalogus.be

Digitalisering van historische kranten: broodnodig om deze belangrijke bronnen veilig te stellen voor de toekomst

MMFC. MEDIEVAL MANUSCRIPTS IN FLEMISH COLLECTIONS

→ BP 3.5 Middeleeuwse handschriften

→ BO 3.3 Middeleeuwse handschriften

MMFC brengt het Vlaamse middeleeuwse handschriftenbezit in kaart. Het doel van dit sectorbrede project is een online databank met bibliografische en codicologische gegevens betreffende alle middeleeuwse handschriften (tot 1600) die zich in Vlaamse openbare collecties bevinden.

In december 2018 kende de Vlaamse overheid een subsidie van 109.500 euro toe aan de Vlaamse Erfgoedbibliotheken voor het project 'Medieval Manuscripts in Flemish Collections: 1000 jaar handschriften in kaart gebracht'. Het voorbije jaar besteedden we vooral aan voorbereidend werk voor de databank, zodat we een solide basis hebben om in 2020 de databank te stofferen.

Aansturing

Met de aanstelling van een voltijds projectleider kon het project vanaf augustus 2019 echt uit de startblokken schieten. Behalve projectleider Godfried Croenen zijn op het project twee beroepsinlevingsstagiairs aan het werk. Ze ondersteunen de projectleider bij het opstarten van de databank. De expert datamanagement staat het project bij voor de ontwikkeling van de MMFC-databank en het realiseren van open-datafaciliteiten. Naast de expert analytische bibliografie maken verder An Smets en Tjamke Sniijders (KU Leuven Bibliotheken), en Evelien Hauwaerts, Katrien Deroo en Ludo Vandamme (Openbare Bibliotheek Brugge) deel uit van het projectteam.

Een klankbordgroep levert input op inhoudelijk vlak. Hij bestaat uit vertegenwoordigers van de drie projectpartners/expertisecentra en een dertigtal experten uit universiteiten, onderzoeksinstituten en de erfgoed/bibliotheeksector.

Selectie

De eerste, cruciale stap binnen het project was het afbakenen van de Vlaamse handschriften die in aanmerking komen voor opname in de databank. We formuleerden duidelijke selectiecriteria voor de opname van handschriften in de MMFC-databank. We hielden daarbij rekening met criteria die relevant zijn voor een brede waaier aan gebruikers, zoals collectiebeheerders, onderzoekers en algemene eindgebruikers.

Het projectbereik omvat naast volledig handschriften ook fragmenten en een brede typologie aan documenten zolang ze narratieve teksten bevatten, verlicht zijn of een functie hadden voor de middeleeuwse liturgie, spiritualiteit of memorie-praktijk. Het project richt zich daarbij niet enkel op erfgoedbibliotheken met rijke collecties verlichte handschriften, maar ook op archieven die dikwijls fragmenten en verlichte registers bezitten en op museale collecties waarin verlichte handschriften of losgemaakte bladen uit zulke handschriften worden bewaard.

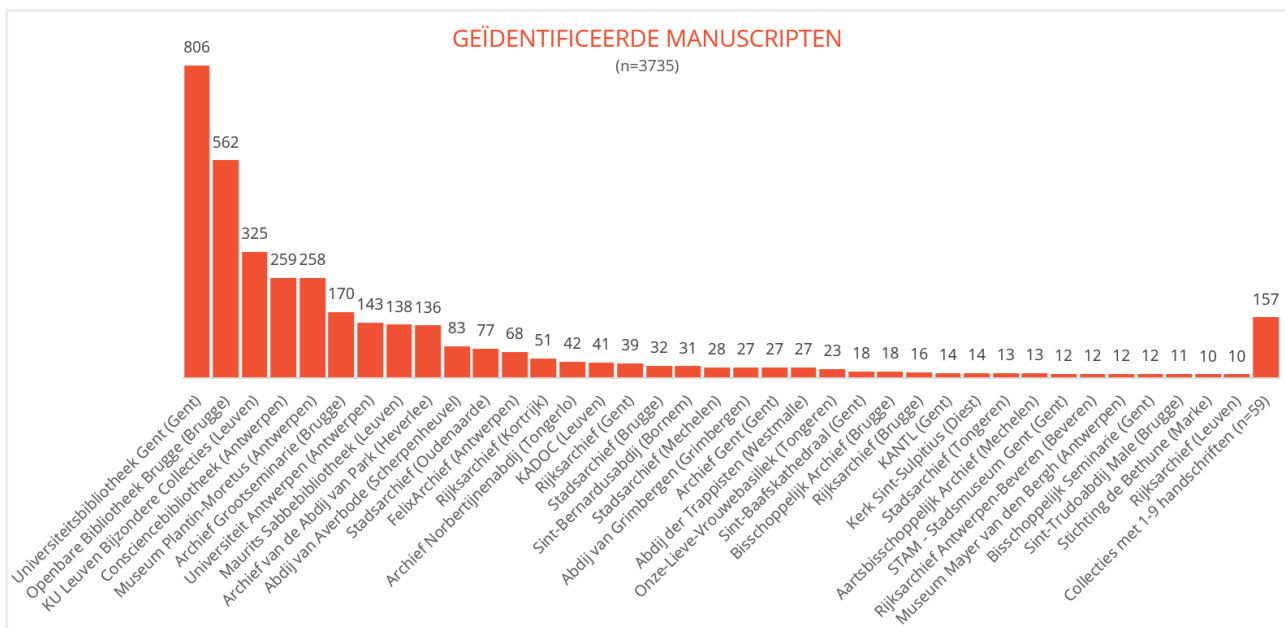
Identificatie

Aan de hand van deze selectiecriteria hebben we in 2019 systematisch informatie verzameld over relevante collecties en items. Hierbij gebruikten we gegevens van bestaande gespecialiseerde databanken, zoals de Bibliotheca Neerlandica Manuscripta, het Repertorium Verlichte Handschriften 'Collectie Vlaanderen', BALaT, Jonas, Medium en Scriptorium, en gedrukte bibliografische instrumenten van alle relevante vakgebieden. We namen ook recente secundaire literatuur door (vanaf 2001). Op

deze manier konden we meer dan honderd Vlaamse collecties identificeren waarin zich middeleeuwse handschriften bevinden.

Op basis van deze gegevens legden we een selectielijst aan waarin identificaties en basisgegevens zijn opgenomen. We besteedden veel zorg en tijd aan het samenbrengen van correcte gegevens, zonder dubbels of items die buiten het bereik van het project vallen. Hierbij deden we uiteraard een beroep op de hulp van de collectiebeheerders. Eind 2019 hadden we al de helft van hen gecontacteerd. Van een deel van hen ontvingen we de gevraagde of bijkomende informatie. De rest van de collectiebeheerders schrijven we aan in de loop van 2020.

Van de acht collecties met een online bibliotheekbeheersysteem ontvingen we ook exports van de bestaande elektronische catalogusrecords, goed voor de gegevens van zo'n 1770 handschriften. Eind 2019 bevatte de selectielijst ruim 2000 items. Daarnaast beschikten we over informatie over nog eens zo'n 1900 handschriften. De verwerking en controle daarvan is gepland voor het begin van 2020.

Metadataschema

In overleg met het projectteam, de klankbordgroep en externe experts hebben we een metadataschema ontwikkeld dat modulair is en toelaat om handschriften op verschillende niveaus te beschrijven. Verschillende aspecten van de handschriften (codicologisch, tekst-inhoudelijk, kunsthistorisch) kunnen in verschillende fasen worden beschreven en ontsloten. Dit project is daarbij de eerste fase, waarin we betrouwbare basisbeschrijvingen maken.

Digitale fotografie

We kiezen ervoor om waar mogelijk de basisbeschrijvingen van de handschriften te verrijken met illustratieve foto's, die de eindgebruiker in staat stellen om zich een beter idee te vormen van de documenten. Om dit deel van het project op een kwalitatieve manier uit te voeren kochten we in 2019 een gespecialiseerde mobiele fotostudio aan. In overleg met enkele leden van de klankbordgroep met bijzondere expertise rond dit onderwerp ontwikkelden we een protocol voor het aanmaken van hoogstaand beeldmateriaal.

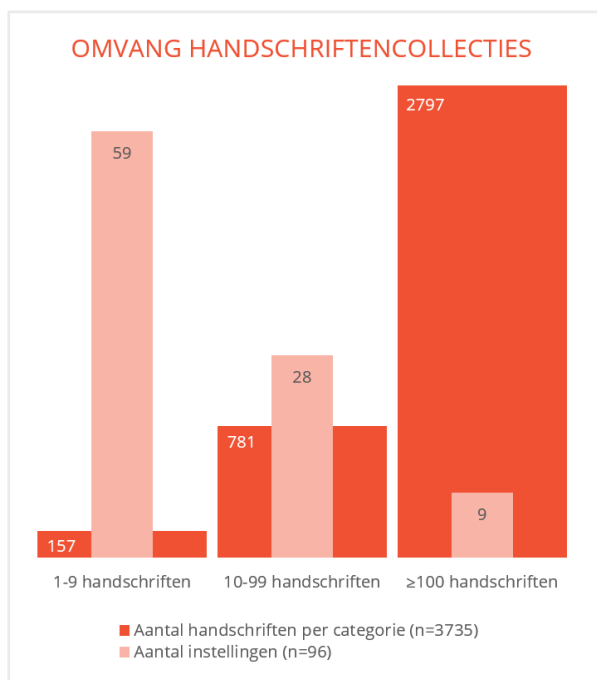
Overleg

Om het project brede draagkracht te geven binnen het veld en naar de vele soorten eindgebruikers toe, heeft het projectteam veel overlegd met collectiebeheerders, leden van de klankbordgroep en andere externe experts. De eerste samenkomst van de klankbordgroep vond plaats in januari 2020. Vierentwintig leden van de Klankbordgroep gaven zich hiervoor op.

Infrastructuur

Het aanvankelijke plan voor de MMFC-infrastructuur was om eerst een voorlopige databank op te zetten, om dan in 2020 naar de definitieve oplossing over te stappen. We kwamen daar om budgettaire en praktische redenen op terug. MMFC wordt ineens gerealiseerd binnen hetzelfde platform als de nieuwe Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken (zie verder onder Opendatahub).

In 2019 is er al veel voorbereidend werk gebeurd voor de realisatie van de MMFC-databank binnen dit platform. De projectleider en de expert databeheer volgden bijkomende training voor het configureren van het datamodel en het gebruik van de import/export-faciliteiten. Een eerste module van de MMFC-databank voor het opnemen van bibliografische gegevens was in november gereed.

Planning

In het plan van aanpak gingen we uit van circa vijftig collecties met maximaal drieduizend handschriften (inclusief fragmenten). Inmiddels zitten we aan meer honderd collecties en met waarschijnlijk meer dan vierduizend handschriften. (De grafieken tonen alleen de collecties en handschriften die voldoende betrouwbaar zijn verwerkt.)

Om binnen het project voor elk handschrift een basisbeschrijving te kunnen voorzien zullen we dus creatief moeten zijn en moeten prioriteren. Enkele zeer grote collecties beschikken over vrij goede beschrijvingen van hun handschriften. We kiezen ervoor om deze gegevens goeddeels over te nemen. Dit vraagt wel de nodige investeringen in dataconversies. De gegevens zijn soms alleen op

papier beschikbaar en voor zover ze digitaal zijn, hebben we te maken met complexe en semigestructureerde formaten. In 2019 maakten we een begin met de geautomatiseerde verwerking hiervan.

Een derde van de geïdentificeerde bewaarinstellingen heeft maar een of twee handschriften in de collectie. Hoewel het project deze 'eenzame zielen' zeker in kaart wil brengen, is de overhead die hiermee gepaard gaat erg hoog. We overwegen om ze maar in laatste instantie mee te nemen in het project. Om redenen van efficiëntie zullen we ons bij het ter plaatse beschrijven van handschriften in eerste instantie richten op de middelgrote collecties.

→ mmfc.be

UNICAT. UNION CATALOGUE OF BELGIAN LIBRARIES

→ BP 3.1 Vlaamse oude drukken

→ BO 3.1 Vlaamse oude drukken

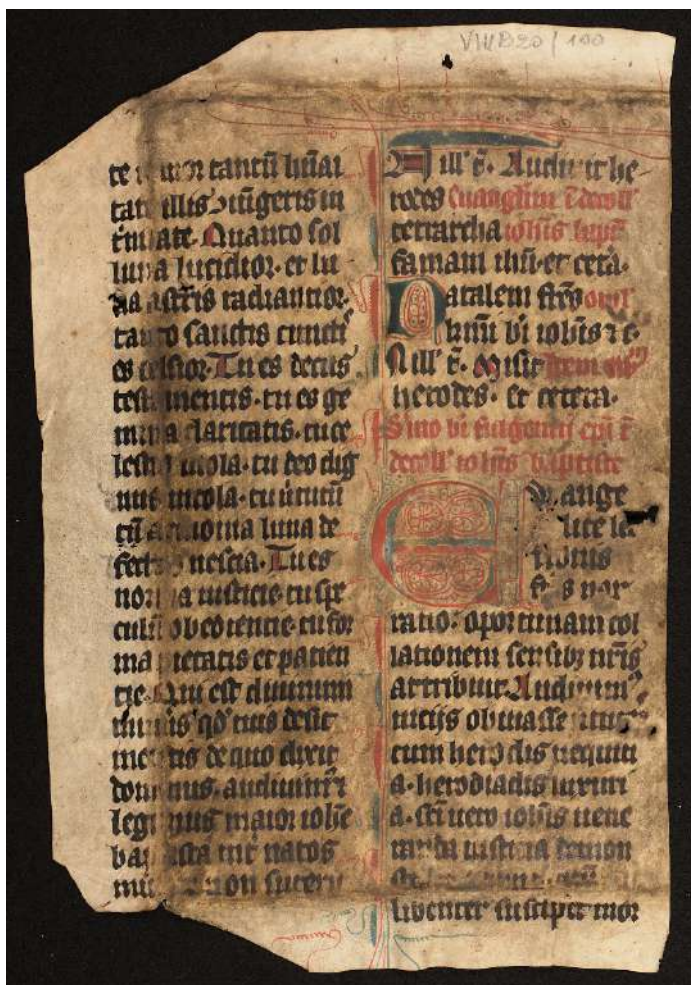
→ BP 3.2 Belgische kranten

→ BO 3.2 Belgische kranten

UniCat is de overkoepelende onlincatalogus voor wetenschappelijk onderzoek en het hoger onderwijs in België. Met de databank doorzoek je in één beweging de bibliotheekcatalogi van universiteiten, hogescholen, onderzoekscentra, musea, erfgoedinstellingen, overheidsinstanties en de Koninklijke Bibliotheek van België.

We zorgen ervoor dat de gegevens uit de STCV- en Abraham-databanken beschikbaar zijn in UniCat. Unieke historische boeken en kranten uit tientallen erfgoedinstellingen die anders niet in UniCat zouden zijn opgenomen, zijn daardoor gemakkelijker te vinden voor onderzoekers en studenten. Alle aanvullingen en wijzigingen die we in 2019 deden in STCV en Abraham stroomden in januari 2020 door naar UniCat. In 2020 voegen we ook de eerste gegevens uit de MMFC-databank toe.

→ unicat.be

MMFC brengt heel wat fragmenten van middeleeuwse handschriften boven water (Collectie Abdij van Park)

4 DIGITALE TOEGANG

We bouwen binnen een breder netwerk mee aan de internationale toegang tot gedigitaliseerde collecties en *born digital* publicaties uit Vlaanderen.

OPENDATAHUB

- BP 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken
- BP 3.1 Vlaamse oude drukken
- BP 3.4 Belgische kranten
- BP 3.5 Middeleeuwse handschriften
- BO 4.1 Opendatahub
- BO 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken
- BO 3.1 Vlaamse oude drukken
- BO 3.2 Belgische kranten
- BO 3.3 Middeleeuwse handschriften

We ontwikkelen een opendatahub zodat onze databanken vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar zijn voor de internationale cultureel-erfgoedgemeenschap.

We hebben van bij onze oprichting sterk ingezet op digitale technologie. Na tien jaar stellen we vast dat onze data in silo's zitten, dat het onderhoud van onze databanken duur is en dat onder invloed van de technologische ontwikkelingen de noden van onze klanten veranderd zijn. De realisatie van nieuwe databanken resulteert in nieuwe investeringen en kosten op de lange termijn. Ook de bestaande databanken vragen om investeringen, bijvoorbeeld om ze te klaar te maken voor linked open data. Binnen de organisatie denken we daarom grondig na over onze diensten, de optimalisatie van onze infrastructuur en het openstellen van onze gegevens.

Het doel is om onze databanken duurzaam in te zetten als centrale toegang op Vlaamse deelcollecties en collectiestukken: oude drukken, historische kranten en middeleeuwse handschriften. Ze moeten dé autoritatieve bron zijn voor informatie over deze collectie en items binnen de wereldwijde *linked open data cloud*.

We kijken daarbij naar maatschappelijke trends, technologische ontwikkelingen, internationale voorbeelden en het beleid van de Belgische overheden zoals beschreven in onder meer de visienota 'Een Vlaams cultuurbeleid in het digitale tijdperk', de *FAIR Data Principles* voor het beheer van (wetenschappelijke) data en de aanbevelingen van de Taaluniecommissie Digitaal Erfgoed. We kijken ook waar meer synergie mogelijk is en of er efficiëntiewinsten te behalen zijn.

We zullen daartoe in de beleidsperiode 2019-2023 onze databanken met collectiedata ontwikkelen tot een geïntegreerde informatievoorziening waarbij bestaande en nieuwe componenten zo nauw mogelijk op elkaar en op externe systemen zijn aangesloten, en flexibel kunnen worden aangepast of vervangen in functie van veranderende vereisten. Deze 'opendatahub' moet bovendien onderhoudbaar en kostenefficiënt zijn.

Nieuwe componenten

In 2019 hadden we nood aan een oplossing voor het databeheer en de ontsluiting van gegevens van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken (realisatie van een vernieuwde, uitgebreidere databank) en MMFC (realisatie van een nieuwe databank). We gaven er de voorkeur aan om deze nieuwe databanken ineens zo veel mogelijk te integreren. MMFC kan zo gebruik maken van de instellings- en collectiegegevens uit de Collectiewijzer en de beschrijvingen en afbeeldingen van handschriften in MMFC kunnen dienen om collectiebeschrijvingen te illustreren. Het Abraham 2020-project gebruikt de nieuwe Collectiewijzer voor het maken van beschrijvingen van krantencollecties. Binnen dat project verkennen we ook de verdere integratie van de bestaande databank met de nieuwe Collectiewijzer.

Vooronderzoek in 2018 toonde aan dat de opensourceproducten CollectiveAccess Providence en Omeka S geschikte nieuwe componenten zijn binnen de infrastructuur van onze opendatahub.

CollectiveAccess is een zeer flexibel collectiebeheersysteem. Omeka is een systeem voor de publicatie van collectiegegevens, zowel voor gebruikers via een onlinecatalogus en tentoonstellingsmodule als voor machines als *linked open data*. Met deze componenten kunnen we voldoen aan de basisvoorwaarden die we stellen aan nieuwe infrastructuur: open software, open (standaard)formaten, vlotte uitwisselingsmogelijkheden voor open data en flankerende componenten, gangbaar binnen de sector, professioneel ondersteund, beperkt maatwerk, flexibel inzetbaar en kostenefficiënt. We toetsten dit af bij FARO en VIAA/Packed en spraken met ervaringsdeskundigen (onder andere Erfgoed Noorderkempen).

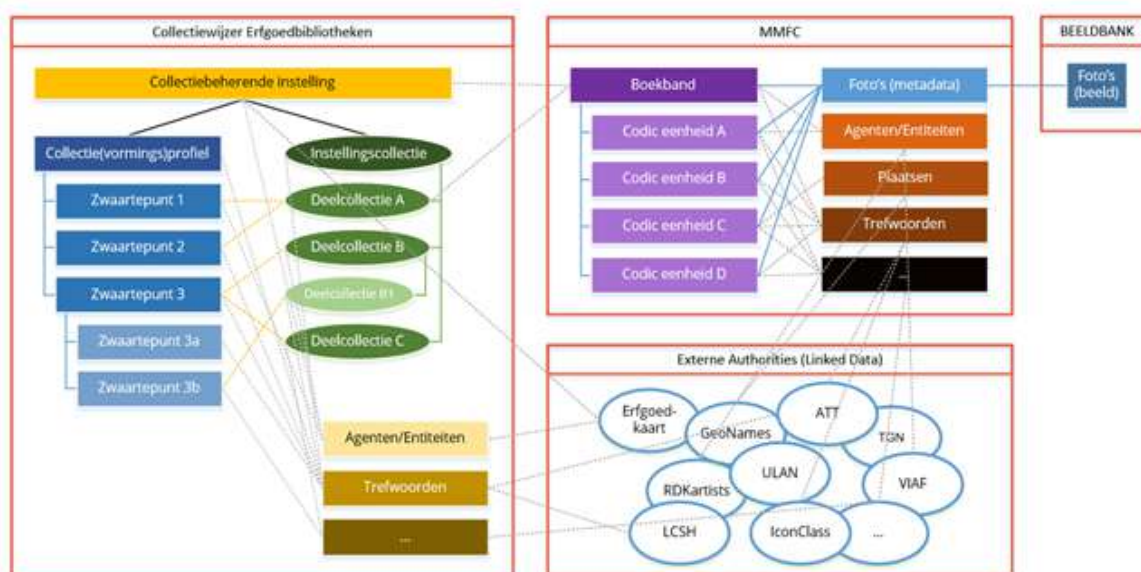
De voor MMFC en de Collectiewijzer in 2019-2020 te realiseren setup moet dienen om vanuit de twee projecten de bruikbaarheid van CollectiveAccess Providence en Omeka S verder vast te stellen. Eind 2020 zal worden bepaald of de setup voor MMFC en de Collectiewijzer zal worden doorontwikkeld als permanente componenten binnen de opendatahub of (gedeeltelijk) zal worden vervangen door andere oplossingen. Het gaat hier dus om een pilootopstelling.

Realisaties

De opdracht voor het realiseren, hosten en onderhouden van CollectiveAccess en Omeka S werd na een offertevraag gegund aan LIBIS (KU Leuven Bibliotheken). Eind augustus voltooidde LIBIS de installatie van de infrastructuur voor databeheer (CollectiveAccess). In september en begin oktober vonden drie opleidingssessies plaats voor ons team. In de maanden daarna volgde nog hands-on training rond datamodellering en import/export voor de expert datamanagement en de projectleider MMFC.

De eerste module van het datamodel voor de Collectiewijzer werd geconfigureerd en bij wijze van test werden de eerste collectiebeschrijvingen ingevoerd. Een eerste module van de MMFC-databank voor het opnemen van bibliografische gegevens was eind 2019 gereed. Parallel daaraan werkten we aan het ontwikkelen van de nodige importscrippts voor zowel de Collectiewijzer als MMFC.

De afronding van de datamodellering in CollectiveAccess is voorzien voor het eerste kwartaal van 2020. Het opstellen van de vereisten voor de ontsluiting is eind 2019 gestart en wordt in 2020 gevolgd door de implementatie van Omeka S en de zoekmachine Apache Solr door LIBIS.

Datastructuur van de geïntegreerde setup voor de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken en MMFC

FLANDRICA.BE. ERFGOEDBIBLIOTHEKEN ONLINE

→ BP 4.1 Flandrica.be

→ BO 4.1 Opendatahub

→ BP 2.5 Topstukken

→ BO 2.1 Topstukken

Op de website Flandrica.be kan het brede publiek kennismaken met de rijkdom van de Vlaamse bibliotheekcollecties. Het portaal bundelt gedigitaliseerd erfgoedmateriaal. We bouwen de online erfgoedbibliotheek elk jaar verder uit.

Collectie

Sinds 2016 voegen deelnemende bibliotheken zelf nieuwe werken toe aan Flandrica.be. In 2019 waren dat er tien: acht van KU Leuven Bibliotheken en twee van de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience. Daaronder zijn werk van de humanisten Justus Lipsius, Desiderius Erasmus en Rembert Dodoens, een boek van Felix Timmermans, een zeldzame embleembundel en een reusachtige, rijk geïllustreerd manuscript over het bisdom Antwerpen rond 1700. Ook vond een nieuw topstuk zijn weg naar Flandrica.be. De aanwinsten illustreren nog maar eens de grote verscheidenheid van de Vlaamse erfgoedbibliotheekcollecties. De nieuwe bijdragen passen in de koers die we momenteel varen met Flandrica.be: we zetten vooral in op de opname van toppers en veel gevraagde stukken.

De collectie is daarmee in acht jaar gegroeid tot 783 werken. Dat is ondertussen maar een fractie van het Vlaamse bibliothecaire erfgoed dat is gedigitaliseerd. Maar Flandrica.be biedt een selectie van topstukken en exemplarische werken die allemaal worden gepresenteerd aan de hand van enkele voorbeeldpagina's en een begeleidende tekst die het werk in zijn context plaatst en het belang ervan schetst. Flandrica.be biedt bezoekers daardoor een laagdrempelige en informatieve kennismaking met onze rijke bibliotheekcollecties. In 2019 kwamen 13.551 bezoekers 17.261 keer naar Flandrica.be. Ze bekeken er samen 43.993 pagina's. Bezoekers blijven gemiddeld 2,2 minuten en bekijken 2,5 pagina. Van de bezoekers die op Flandrica.be belanden bekijkt 32% meer dan één pagina. Dat is relatief hoog.

Toekomst

Flandrica.be is al enkele jaren toe aan een make-over. Het potentieel van de dataset is hoog, maar de presentatie laat naar huidige normen te wensen over. Zo is de website slecht toegankelijk met mobiele toestellen. De hostingkosten van de huidige setup zijn aanzienlijk. Bij de voorstudies voor de vernieuwing van de informatie-infrastructuur van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheeken in 2019-2023 is gekeken hoe we onze databanken en websites beter kunnen integreren en onderling versterken. Integratie tussen de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheeken en Flandrica.be ligt voor de hand. Die is voorzien voor 2021, na de realisatie van de nieuwe Collectiewijzer in 2020.

De gegevens voor beide platformen zullen worden beheerd in één systeem, maar beschikbaar zijn via twee websites elk met een eigen blik op de collecties van erfgoedbibliotheeken. De werken in Flandrica.be kunnen dienen als illustraties bij de collecties en omgekeerd kan Flandrica.be via de Collectiewijzer gebruikers helpen toeleiden naar de fysieke en virtuele collecties van erfgoedbibliotheeken.

Collectiebeheerders zullen zelf op een gemakkelijke manier gedigitaliseerde werken aan Collectiewijzer/Flandrica.be kunnen toevoegen. Op die manier hopen we meer erfgoedinstellingen warm te kunnen maken om de collectie van Flandrica.be te versterken.

→ flandrica.be

DBNL. DIGITALE BIBLIOTHEEK VOOR DE NEDERLANDSE LETTEREN

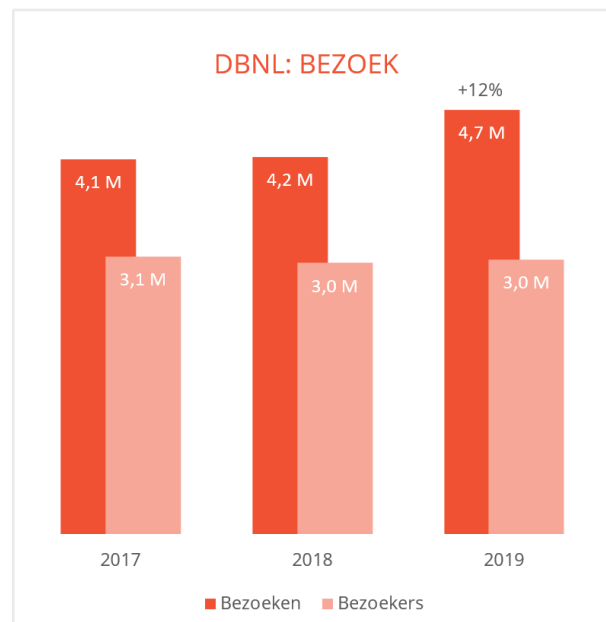
- BP 4.2 DBNL
- BP 1.4 Internationale wisselwerking
- BP 4.5 Gezamenlijke toegang
- BO 1.1 Verbinden
- BO 1.4 Vertegenwoordigen
- BO 4.2 Digitaliseringsprogramma

We bouwen samen met de Taalunie en de Nederlandse Koninklijke Bibliotheek in Den Haag aan de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL). De DBNL is een digitale collectie van teksten die behoren tot de Nederlandse letterkunde, taalkunde en cultuurgeschiedenis van de vroegste tijd tot heden. De collectie representeert het hele Nederlandse taalgebied. De DBNL is al 20 jaar een gevestigde waarde in het digitale bibliotheeklandschap in Vlaanderen en is van groot belang voor onderzoek en onderwijs.

Aansturing

Als samenwerkingspartner van de DBNL zetelt de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheeken sinds 2011 in de commissie DBNL, die enkele keren per jaar samenkomt. Een werkgroep Content adviseert de commissie over het collectiebeleid van de digitale bibliotheek. Sinds 2016 kan de werkgroep een beroep doen op een pool van deskundigen. In 2019 breidden we de pool uit met een expert op het vlak van kinder- en jeugdboeken.

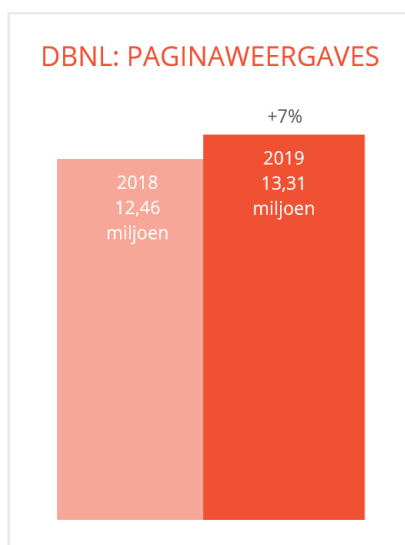
De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheeken coördineert de werkzaamheden van DBNL in Vlaanderen. Hiervoor hebben we met Sarah Fierens een voltijdse DBNL-projectleider in dienst. Die is de onmisbare evenknie van de DBNL-dienstcoördinator bij de Koninklijke Bibliotheek van Nederland (KB). Ze werkt onder

andere aan de uitbouw en promotie van de digitale bibliotheek vanuit Vlaams perspectief en is secretaris van de werkgroep Content.

Via het Overleg Vlaanderen organiseren we de inbreng van andere Vlaamse stakeholders in het project: de KANTL, Literatuur Vlaanderen, het Letterenhuis, Cultuurconnect en vertegenwoordigers uit de onderzoeks- en bibliotheekwereld.

Voor de financiering van de Vlaamse vertegenwoordiging in de DBNL kunnen we in de beleidsperiode 2018-2020 rekenen op financiële ondersteuning vanuit het DBNL-projectbudget, van de Taalunie en van de Vlaamse overheid. Voor 2020 is de Vlaamse inbreng nog onzeker. Daardoor is de projectbegroting voor de DBNL in 2020 nog niet sluitend.

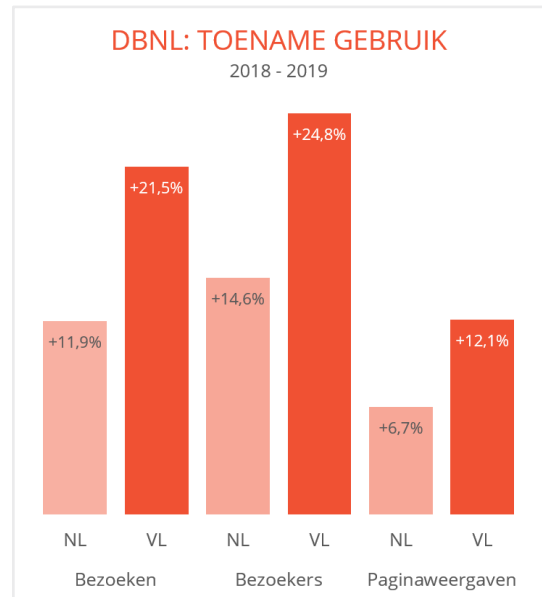

Collectie

In de beleidsperiode 2018-2020 realiseren we een inhaalbeweging op het vlak van Vlaamse teksten in de DBNL. De Nederlandse KB bezit niet alle belangrijke Vlaamse letterkundige werken en doet voor het vervolledigen van de DBNL-collectie een beroep op andere bruikleengevers. Daarom leveren we die aan uit Vlaamse collecties. In 2019 kwam deze procedure op gang en in februari 2020 zullen de eerste Vlaamse titels uit de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience richting de KB vertrekken voor digitalisering.

In 2019 bracht de DBNL 263.648 hoogwaardig gedigitaliseerde pagina's online, waarvan 250.609 met financiering van de Taalunie. In totaal waren er op 31 december 2019 ruim 17.000 titels beschikbaar in de DBNL, met een totale omvang van ruim 4,8 miljoen pagina's. Het aantal beschikbare e-books nam toe van ruim 4.700 tot 5.339.

In 2019 steeg het gebruik van de collectie aanzienlijk. Het aantal bezoeken bedroeg 4,7 miljoen, een toename van 12% ten opzichte van 2018. In Vlaanderen steeg het aantal bezoeken zelfs met 21,5% en het aantal bezoekers met 25%. De doelstelling 'meer Vlaanderen in de DBNL' maken we daarmee waar.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

DBNL, digitale schatkamer van de Nederlandse literatuur

DBNL bevat de bekende klassiekers, maar ook dat ene boekje dat je nergens anders kon vinden. Literatuur, taalkunde, cultuurgeschiedenis, het zit er allemaal in. DBNL is wereldwijd vrij toegankelijk via www.dbnl.org.

Wim Daniëls, schrijver en spreker:
"DBNL is voor mij een fantastische bron om in te graven."

Frits van Oostrom, hoogleraar Nederlandse letterkunde van de Middeleeuwen:
"Als serieuze Neerlandicus kun je geen dag zonder DBNL."

Mike Kestemont, docent digitale tekstanalyse:
"Wat DBNL bijzonder maakt is die continue toegankelijkheid."

Sylvia Witteman, columnist Volkskrant:
"De DBNL is één grote schatkamer."

dbnl taal: **unie** **VLAAMSE ERFGOED BIBLIOTHEEK** **KB** nationale bibliotheek

De DBNL komt tot stand door een samenwerking tussen de Taalunie, de Vlaamse Erfgoedbibliotheek en de Koninklijke Bibliotheek (KB), Den Haag.

www.dbnl.org

Communicatie

Ook op het programma in 2018-2020: het beter promoten van de digitale bibliotheek. De Vlaamse projectleider schreef hiervoor begin 2019 een communicatieplan met input van medewerkers van de Taalunie en de KB. Heel wat communicatieacties werd al in 2019 afgerond of opgestart, zoals het aanmaken van promotiemateriaal, het opstellen van een Vlaamse perslijst, het aanmaken van een adresbestand met DBNL-stakeholders en meer communicatie over de dataservices van DBNL. Het DBNL-team was ook aanwezig met een stand op een aantal conferenties: Digital Humanities Benelux, Kultuurkuur (Canon Cultuurcel) en het Drongo Talenfestival.

In 2019 kwam een animatie over het digitaliseringsproces tot stand en werkte de Vlaamse projectleider aan inhoud van een tweede animatie over 'DBNL wereldwijd', die begin 2020 gereed zal zijn. De maandelijkse nieuwsbrief werd

verdergezet en uitgebreid. Ook in 2019 was de Vlaamse projectleider een actief lid van de redactie en schreef ze de nodige artikels. Het aantal nieuwsbriefabonnees steeg naar 5.300 van 4.8000 in 2018, dus ruim 10% meer. Op enkele jaren tijd is de nieuwsbrief omgevormd van een maandelijks aanwinstenlijst naar een veelgelezen publicatie met korte artikelen naar aanleiding van werken in de collectie.

DBNL Gebruikersdag

In november vond de eerste DBNL-dag plaats in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De dag had als doel om gebruikers nauwer kennis te laten maken met de DBNL en hun de kans te geven om vragen te stellen aan medewerkers van de DBNL. De Vlaamse projectleider hielp bij de organisatie van dit evenement en leidde een workshop waarbij de deelnemers leerden schatgraven in de DBNL. Gezien het succes van de dag zal er vanaf 2020 jaarlijks een DBNL-dag plaatsvinden in Vlaanderen en Nederland.

Zoekfunctionaliteit

De gebruikers van de DBNL noemen al jaren de zoekfunctionaliteit van dbnl.org als belangrijkste verbeterpunt. Om die reden werd een usabilityonderzoek uitgevoerd. Op basis daarvan zijn de nodige verbeteringen doorgevoerd: zoekresultaten worden nu gewogen, werken en auteurs zijn vindbaar geworden op delen van de naam en ook het zoeken op en combinatie van titel en auteur is verbeterd. In 2020 gaan de filtermogelijkheden en de weergave van zoekresultaten op de schop.

Rechten

Om de beschikbaarheid van Vlaamse tijdschriften in de DBNL te verbeteren kwam er een pilootproject voor het klaren van rechten. Het gaat om in Vlaanderen uitgegeven tijdschriften die al volledig gedigitaliseerd zijn, maar die we op dit moment niet volledig online beschikbaar kunnen stellen vanwege auteursrechtelijke beperkingen. Om daarin verbetering te brengen maken we afspraken met de uitgevers. In 2020 komt er een tweede fase van deze piloot.

De piloot is een beperkte oplossing voor een groter probleem: het klaren van auteursrechten in België. Medio 2017 sloot de KB met de Nederlandse auteursrechtenorganisatie Lira een overeenkomst voor literatuur die in Nederland gedrukt is. Voor Vlaamse titels bestaat zo'n overeenkomst nog niet, omdat er in België meerdere collectieve beheersorganisaties de rechten van literaire werken beheren. Daarin komt verandering wanneer de nieuwe Europese richtlijn inzake auteursrechten is geïmplementeerd in de Belgische wetgeving.

De Vlaamse projectleider neemt actief deel aan de gebruikersgroep cultureel erfgoed & auteursrecht van FARO en het Samenwerkingsverband Auteursrecht & Samenleving (SA&S) om de ontwikkelingen te volgen en om relevante informatie te kunnen delen met de commissie DBNL. Daarnaast volgt de projectleider ook webinars van LIBER over Copyright Implementation.

De projectleider heeft ook in 2019 gewerkt op het klaren van rechten van Vlaamse titels. Een grondige zoektocht verrichten naar een auteur of diens erven vraagt veel werk en is een traag proces. Daarom gaan we in 2020 op zoek naar methodes om dit proces te versnellen, onder meer door samenwerkingen met partners als het Letterenhuis en de Koninklijke Bibliotheek van België. De praktische expertise die we rond het klaren van rechten hebben opgedaan, delen we met de sector.

Samenwerking

Net zoals in voorgaande jaren voerde de Vlaamse projectleider in 2019 gesprekken over mogelijke samenwerkingsprojecten met partners in het culturele veld, zoals met Iedereen Leest, Folio en de KANTL. Ook onderzoekers zijn samenwerkingspartners voor de DBNL. Sinds 2019 is de DBNL nauw betrokken bij het NWO-project *Chronicling Novelty*, waarvoor we de auteursrechten op Vlaamse titels klaren.

Er zijn verdere stappen ondernomen om een technische koppeling tot stand te brengen tussen de DBNL en Vlaamse bibliotheekcatalogi. Er rezen vooral veel vragen over de technische vereisten van een dergelijke koppeling. Ook werd in vraag gesteld of reeds bestaande links eigenlijk wel meer gebruikers voor de DBNL genereren. Doordat andere technische ontwikkelingen aan de kant van de KB (zoals statistische tools voor de collectie en een betere zoekfunctie) prioriteit kregen, was er in 2019 geen ruimte om de mogelijkheden verder te verkennen. In 2020 nemen we dit verder op.

20 jaar DBNL

In 2019 bestond de DBNL 20 jaar, en in het digitale landschap is dat een gezegende leeftijd. Daarom werd in 2018 een feestcommissie opgericht die deze verjaardag in de verf moest zetten. De feestcommissie bestond uit medewerkers van de drie samenwerkingspartners, waaronder de Vlaamse projectleider. In 2019 kwam de feestcommissie negen keer samen om verschillende initiatieven uit te werken.

De feestcommissie organiseerde ook de feestdag in het Vlaams-Nederlands huis DeBuren in Brussel op 27 september 2019. Daar vond ook de onthulling plaats van een belangrijke aanwinst voor de DBNL-collecties: de volledige Taalunie-reeks Geschiedenis van de Nederlandse Literatuur, die de basis vormt voor het letterkundig corpus van de DBNL.

→ dbnl.org

Feestdag voor 20 jaar DBNL in het Vlaams-Nederlandse huis DeBuren in Brussel (Foto: Bart Grietens)

5 BEHOUD EN BEHEER

We stimuleren een beter behoud en beheer van Vlaams bibliothecair erfgoed.

UPLA. STATISTISCH MODEL VOOR SCHADEONDERZOEK

→ BP 5.1 UPLA-model voor schaderegistratie

→ BP 1.2 Versterken

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling

We verhogen de kennis en het bewustzijn over de schade aan collecties door het verder uitbouwen en begeleid uitrollen van UPLA en de opmaak van een Vlaams schaderegister.

Schadeatlas bibliotheken

Na de Engelse vertaling vorig jaar was het in 2019 de beurt aan de herziene druk van de *Schadeatlas bibliotheken*, die we konden realiseren dankzij de financiële steun van Metamorfoze, het Nederlandse programma voor het behoud van papieren erfgoed. De *Schadeatlas bibliotheken* is een hulpmiddel bij het uitvoeren van een schadeonderzoek in bibliotheekcollecties volgens onze Universal Procedure for Library Assessment (UPLA). Bezoekers van de conferentie 'Informatie aan zee' konden een gratis exemplaar aanvragen. Hoewel we de eerste druk van de schadeatlas indertijd al breed hebben verspreid in de sector, ontvangen we nog heel wat bestellingen voor een gratis exemplaar.

Fototentoonstelling 'Boeken met een hoek af'

Onze reizende fototentoonstelling 'Boeken met een hoek af' ging ook dit jaar weer op pad. Aan de hand van zesentwintig foto's uit de *Schadeatlas bibliotheken* sensibiliseert de tentoonstelling het brede publiek rond het behoud en beheer van bibliothecair erfgoed. Naast enkele zeer ernstige gevallen, zoals brandschade of schimmel, tonen we meer herkenbare kwalen zoals een kapotte boekband of verzuurd papier. Geïnteresseerde organisaties kunnen de expo huren. Bij de expo hoort een publieksgids, die ook tips bevat die bezoekers helpen zorg te dragen voor hun eigen boekencollectie. Daarnaast voegden we met de Erfgoedapp van FARO een extra laag toe aan de tentoonstelling om de bijschriften bij de foto's te kunnen raadplegen.

De reizende tentoonstelling bezocht dit jaar maar liefst zes bibliotheken. In het voorjaar stond de expo opgesteld in de bibliotheken van Staden en Merelbeke. Daarna bezocht de fototentoonstelling tussen september en december achtereenvolgens de openbare bibliotheken van Ekeren, Bonheiden, Lede en Berchem. In april verscheen bovendien een selectie foto's uit de tentoonstelling in *META. Tijdschrift voor bibliotheek en archief*.

Collectiewijzer

Het nieuwe datamodel voor de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken maakt het mogelijk om de resultaten van 'collections reviews' op te nemen. Daaronder vallen ook collectie-evaluaties op basis van UPLA. Hiermee zetten we een eerste stap naar een Vlaams schaderegister.

→ upla-model.be

COLLEGAGROEP 'BEHOUD EN BEHEER'

→ BP 5.3 Conserveringsplan

→ BP 1.1 Verbinden

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling

→ BP 1.2 Versterken

Eind 2019 troffen we de voorbereidingen voor de collegagroep 'Behoud en beheer', die vanaf januari 2020 van start gaat. In deze collegagroep staat het uitwisselen van praktijkgerichte kennis en ervaringen centraal rond alles wat met het behoud en beheer in erfgoedbibliotheken en andere documentaire erfgoedcollecties te maken heeft. Op een informele manier kunnen collega's hun tips, tricks, verhalen en vragen met elkaar delen, zowel rond dagelijkse collectiezorg als uitzonderlijke calamiteiten.

De collegagroep zal enkele malen per jaar samen komen, steeds op locatie in verschillende erfgoedbibliotheken in Vlaanderen en Brussel. De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken neemt, samen met FARO, de coördinatie van de groep op zich. De inschrijvingen lopen alvast bijzonder vlot, een duidelijk bewijs van hoe sterk de vraag naar meer ondersteuning rond deze thematiek leeft in de sector.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteit/collegagroep-behoud-en-beheer

WATERSCHADE

→ BP 5.5 Adviesverlening

→ BP 1.2 Versterken

→ BP 1.5 Kennisopbouw en expertisedeling

We verbeteren het behoud en beheer van collecties door het inzetten van experts.

We verleenden advies aan een documentatiecentrum dat getroffen was door waterschade, zodat de beheerder de juiste maatregelen kon treffen om de collectie op een correcte manier te behandelen en verdere schade te voorkomen.

Omgaan met waterschade door een calamiteit stond ook centraal op de studiedag 'Erfgoed en Water' op 22 november te Leuven, die de expert collectiebeleid bijwoonde. Door de klimaatverandering neemt de kans op schade door overstromingen of plotse wolkbreuken toe. Een goed calamiteitenplan is dan ook onontbeerlijk om snel en adequaat te reageren, indien het ergste zich voordoet. Ondersteuning door beredderingsbedrijven en vooral onderlinge solidariteit vormen belangrijke, maar niet altijd evidente toevluchtmiddelen, zo bleek duidelijk tijdens de werksessies.

6 SAMENLEVING

We helpen erfgoedbibliotheken om zich beter te verankeren in de hedendaagse samenleving.

PARTICIPATIE

→ BP 6.1 Participatie

→ BO 3.3 Verankeren

We stimuleren een meer participatieve werking door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

De erfgoedgemeenschap betrekken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontwikkelt haar dienstverlening steeds in samenspraak met de sector. Op die manier kunnen we optimaal op de noden en behoeften van de erfgoedbibliotheken inspelen en ontwikkelen we de best zorg voor het waardevolle bibliothecair erfgoed. Daarom betrekken we onze doelgroep, maar ook de bredere gemeenschap bij het beleid en de activiteiten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken. Als vernetwerkte organisatie zoeken we bovendien altijd naar partnerschappen met organisaties uit de brede cultureel-erfgoedsector om onze projecten te versterken met expertise die we zelf niet in huis hebben.

Op organisatieniveau zitten vertegenwoordigers van diverse erfgoedbibliotheken alsook externe adviseurs in onze bestuursorganen. In onze projecten realiseren we inspraak via projectteams en klankbordgroepen. Hierin zitten, naar gelang het project, niet enkel afgevaardigden van erfgoedbibliotheken, maar ook onderzoekers, experts uit andere dienstverlenende organisaties of het steunpunt voor cultureel erfgoed, archivariissen, erfgoedcellen, etc.

De keuze om vanaf deze beleidsperiode voor onze projecten met flexibele klankbordgroepen te werken, maakt het mogelijk om nog meer perspectieven bij elkaar te brengen. Bovendien vormt zo'n klankbordgroep een mini-netwerk van Vlaamse en zo nodig internationale actoren rond een project. Hierdoor bevorderen we tegelijk de onderlinge uitwisseling en versterken we de sector als geheel.

Ook de focus op collegagroepen deze beleidsperiode kadert in deze strategie van verbreding, participatie en inzet op draagvlak en mede-eigenaarschap bij zowel de projectpartners als bij de bredere cultureel-erfgoedgemeenschap.

Het aanbod van Vlaamse Erfgoedbibliotheken staat vanzelfsprekend open voor alle erfgoedprofessionals die met bibliothecair erfgoed in aanraking komen. Onze activiteiten zijn zowel vraag- als aanbodgestuurd. Het eerste realiseren we onder andere door in te spelen op de dynamiek vanuit de collega- en klankbordgroepen. Tegelijkertijd stimuleren we de professionalisering binnen de brede sector van erfgoedbibliotheken door een gericht aanbod, communicatie en sensibilisering.

Sensibiliseren doorheen projecten

In de sector vergroten we de openheid voor erfgoedparticipatie door binnen concrete projecten het voortouw te nemen. Het pilootproject Wijzer Waarden was hiervoor bijzonder dankbaar. Participatie van belanghebbenden is immers een essentieel aspect van waarden. Tijdens het eerste waarderingstraject lag de klemtoon op het vertalen van het concept naar de context waarin erfgoedbibliotheken actief zijn: hoe vul je 'belanghebbenden' concreet in, op welke problemen bots je als je belanghebbenden betreft, hoe pak je erfgoedparticipatie in de praktijk aan.

Deze intensieve denkoefening leverde de input voor een apart inspiratiedossier binnen de toolbox Wijzer Waarden, waarin oog is voor zowel de voordelen als de hinderpalen bij participatief

waarden. Door ook kritisch te durven kijken naar erfgoedparticipatie kunnen we meteen inspelen op verzoeken en oplossingen aanbieden, wat het draagvlak voor participatie ten goede komt.

In het nieuwe waarderingstraject rond wiskundige oude drukken gaan we een stap verder en zetten we theorie om in praktijk. Om het corpus op een haalbare én verantwoorde manier af te bakken lieten we ons bijstaan door vier academici. De projectwerkgroep hield bovendien aan het begin van het traject een brainstorm over de belanghebbenden. Hierbij hielden we het bewust breed: wetenschapsjournalisten, de Vlaamse Vereniging voor wiskundeleraars, alumni van de opleiding wiskunde, Technopolis, ETWIE, het Stevin Vestingbouwkundig Centrum, architecten, de omwonenden van het Stevinplein te Brugge: allemaal staan ze op het lijstje van belanghebbenden. In het voorjaar van 2020 nodigen we een aantal van hen uit op een waarderingssessie, om samen wiskundige oude drukken te waarderen.

*Drempelverlagend: erfgoed in de openbare bibliotheek
(Bibliotheek Hasselt Limburg – Foto: Stefan Tavernier)*

DIVERSITEIT

→ BP 6.2 Diversiteit

→ BO 3.3 Verankeren

We stimuleren de aandacht voor diversiteit binnen het beleid en de collectie door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

Naar een diverse organisatie

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken streeft ernaar een diverse organisatie te zijn, waarin iedereen zonder onderscheid gelijk wordt behandeld en waarin stemmen uit allerlei hoeken en lagen vertegenwoordigd zijn. We besteden daarom bijzondere aandacht aan een maatschappelijk en cultureel diverse samenstelling van het personeelsbestand en van onze bestuursorganen. De recente verbreding van de algemene vergadering kadert in deze visie.

Vacatureteksten formuleren we steeds genderneutraal, waarbij we elke m/v/x aanmoedigen te solliciteren, ongeacht geslacht, afkomst of functiebeperking. Dat beleid weerspiegelt zich in een divers samengestelde ploeg. Op vlak van gender en leeftijd zijn we erin geslaagd een goede mix te bereiken. We blijven inspanningen leveren om ook een meer multiculturele organisatie te worden.

Deze aandacht voor meerstemmigheid vertalen we ook in onze werking. Bij het samenstellen van onze klankbordgroepen en projectteams trachten we steeds diverse profielen samen te brengen, die elk vanuit hun unieke kijk het project versterken en meer diepgang geven.

Naar diverse erfgoedbibliotheken

Er nog maar weinig onderzoek gedaan naar het thema diversiteit bij erfgoedbibliotheken. Een onderzoek van Maite De Beukeleer, die bij ons een beroepsinlevingsstage deed, bracht daar verandering in. Het was een eerste verkenning naar wat er leeft bij erfgoedbibliotheken en hoe de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken hen eventueel kan ondersteunen bij de uitbouw van een inclusief beleid.

Voor dit onderzoek bevroegen we de directeurs van onze partnerbibliotheken. Aangezien het om grote bibliotheken gaat in een heel divers veld van erfgoedbibliotheken, is dat niet representatief. Maar het maakte het wel mogelijk om een idee te krijgen van hoe bibliotheken met dit soort thema's omgaan.

De meest bibliotheken blijken inspanningen te willen doen voor meer inclusiviteit in de bibliotheek. Ze geven echter ook aan dat het niet altijd even gemakkelijk verloopt. Veel zaken worden ook beslist door de organisatie waarvan ze deel uitmaken: de stad of de universiteit, met name op het vlak van beleid en personeel. Toch zetten sommige bibliotheken zelf stappen in de richting van meer inclusiviteit.

De rol die de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken kan spelen, lijkt eerder beperkt. Toch werd duidelijk dat werken rond diversiteit en inclusie niet altijd evident is. Tips of voorbeelden zijn welkom. Een thema dat daarbij zeker naar voor mag komen, is toeleiding en publiekswerking, aangezien verschillende bibliotheken aangaven dat dat een knelpunt is. Een initiatief voor expertisedeling, zoals een studiedag of een collegagroep, lijkt dus zeker nuttig.

DUURZAAMHEID

→ BP 6.3 Diversiteit

→ BO 3.3 Verankeren

We stimuleren een duurzamere manier van werken door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

Ecologisch verantwoorde keuzes maken

Als vzw zet Vlaamse Erfgoedbibliotheken sterk in op ecologisch verantwoorde alternatieven. Zo vervullen we een voorbeeldfunctie naar de sector toe. We promoten bijvoorbeeld al jaren digitaal werken, zodat we minder papier verbruiken. Wanneer we toch printen, doen we dit recto verso op zuurvrij, gerecycleerd papier.

De verhuis naar onze nieuwe locatie bood ons de gelegenheid bij uitstek om hierin nog een stap vooruit te zetten. Bij de inkleding van de vergaderruimte kozen we voor stoelen die gemaakt zijn van gerecycleerde petflessen. We installeerden automatische timers op alle stopcontacten om het sluipverbruik van onze computers en andere apparaten 's nachts te minimaliseren. Onze nieuwe fruitleverancier Fruitsnacks biedt zoveel mogelijk seizoensfruit aan dat duurzaam geteeld is. Bovendien stimuleren we het drinken van gefilterd kraantjeswater en kozen we voor koffie zonder cups. Voor ons oude correspondentiemateriaal, dat door de nieuwe naam niet langer bruikbaar was, zochten we een nieuwe, duurzame bestemming: *limited edition* memoblokjes.

Duurzaam werken

Duurzaamheid gaat verder dan enkel ecologie. Ook het inzetten op langetermijnoplossingen en het borgen van kennis zijn essentiële bouwstenen voor een duurzame samenleving. Binnen onze eigen organisatie realiseren we dit via een interne website (VEB Intranet), waarop alle medewerkers kennis vastleggen en uitwisselen. Toekomstige projecten kunnen zo voordeel halen uit de ervaring en voorbeelden van vroegere initiatieven en hoeven niet telkens van nul af aan te herbeginnen.

Maar het is vooral in onze projecten dat we investeren in duurzame documentatie, via onze samenwerkingsplatformen en gedeelde drives. De collegagroepen, projectteams en klankbordgroepen krijgen eigen ruimtes waarop de leden de evolutie van het project kunnen documenteren, zodat zelfs na afloop van het project alle informatie beschikbaar blijft.

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert bovendien de duurzame omgang met cultureel erfgoed, zowel fysiek als digitaal, in de sector van erfgoedbibliotheken. Ook de vernieuwde Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken speelt hier een rol in. Het nieuwe datamodel maakt het immers mogelijk om de resultaten van collectie-evaluaties, zoals een waardering of een UPLA-doorlichting, duurzaam te bewaren.

Ook waardig werk, welzijn en het bevorderen van gelijkheid vormen belangrijke Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) waaraan de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken haar steentje bijdraagt. Deze engagementen nemen we op binnen ons diversiteits- en personeelsbeleid.

7 BELEID

We voeren een doordacht en kwaliteitsvol beleid.

BESTUUR

→ BP 7.1 Goed bestuur

→ BO 5.1 Goed bestuur

We handelen volgens de principes van goed bestuur door een evenwichtige samenstelling en regelmatige evaluatie van onze bestuursorganen en transparante besluitvorming.

Leden

De vzw is gesticht door de stad Antwerpen, de Universiteit Antwerpen, de stad Brugge, de Universiteit Gent, de KU Leuven en de provincie Limburg (nu de stad Hasselt). Deze leden duiden hun vertegenwoordigers aan in de algemene vergadering en de raad van bestuur.

De vereniging heeft vandaag elf leden. Behalve de hierboven genoemde overheden gaat het om FARO, de coördinator van de VVBAD en drie natuurlijke personen die als expert zijn aangezocht. Deze natuurlijke personen plus twee vertegenwoordigers van elke rechtspersoon zetelen in de algemene vergadering van de vzw, die tenminste twee keer per jaar samenkomt.

Raad van bestuur

De vereniging wordt bestuurd door een raad van bestuur die bestaat uit de managers van de, die optreden als vertegenwoordiger van hun inrichtende overheid, en enkele leden-experten. De raad van bestuur bepaalt het beleid van de vzw: ze zorgt voor de afstemming van de initiatieven en waakt erover dat projecten binnen het algemene beleid van de organisatie passen. De raad van bestuur duidt ook de vertegenwoordigers aan die namens de vzw deel uitmaken van externe advies-, bestuurs- of overlegorganen. De raad van bestuur komt vijf keer per jaar samen.

Dagelijks bestuur

De bestuursvergaderingen worden voorbereid door het dagelijks bestuur, dat bestaat uit de voorzitter, de ondervoorzitter en de secretaris-penningmeester. Ze vergaderen maandelijks met de coördinator. Het dagelijks bestuur is belast met de lopende zaken en is onder meer verantwoordelijk voor het financieel beheer, het personeelsbeleid, de voorbereiding van beleidsbeslissingen en de opvolging van beslissingen van de raad van bestuur en de algemene vergadering.

Coördinator

De dagelijkse leiding van de vzw is in handen van de coördinator, die samen met de voorzitter optreedt als aanspreekpunt en gezicht van Vlaamse Erfgoedbibliotheken. De coördinator is gemachtigd om in naam van de vereniging daden van dagelijks bestuur te stellen. De coördinator is de leidinggevende van de andere medewerkers van de vzw en rapporteert over hun werkzaamheden aan het bestuur en de algemene vergadering.

Werkkader

De belangrijkste procedures en de bevoegdheden zijn vastgelegd in documenten die formeel zijn goedgekeurd door de raad van bestuur of de algemene vergadering, waaronder de statuten, het huishoudelijk reglement en de nodige teksten over interne organisatie.

Transparantie

Alle leden en hun vertegenwoordigers kunnen op de zetel de notulen en beslissingen van de algemene vergadering en de raad van bestuur raadplegen, evenals alle boekhoudkundige stukken. De leden van de raad van bestuur kunnen ook de notulen en beslissingen van het dagelijks bestuur inzien. Om dit te faciliteren en transparantie te garanderen maken we sinds 2016 gebruik van een gesloten website om courante en gearchiveerde bestuursdocumenten beschikbaar te maken.

Planning en evaluatie

Elk jaar vertalen we de doelstellingen uit ons beleidsplan en de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid in een actieplan met concrete acties en prioriteiten, dat voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de raad van bestuur en de algemene vergadering. Met de algemene vergadering overlopen we tweemaal per jaar onze werking via het actieplan en het jaarverslag. Daarnaast maken we plannen van aanpak op voor elk initiatief. Die worden goedgekeurd en opgevolgd door de raad van bestuur.

Statutenwijziging

In 2019 zijn we gestart met de voorbereiding van een grondige wijziging van de statuten, ingegeven door vier redenen:

- Omwille van de nieuwe decretale rol die we verwacht worden op te nemen ten aanzien van het brede veld van erfgoedbibliotheken, besloot het bestuur om de naam van de vzw te wijzigen in 'Vlaamse Erfgoedbibliotheken' en het aantal leden van zowel de raad van bestuur als van de algemene vergadering te verhogen.
- De kantoren van de vzw zijn verhuisd naar Statiestraat 179, 2600 Berchem (Antwerpen) en de maatschappelijke zetel wordt verplaatst naar dit adres.
- De gewijzigde taakstelling van de provincies verhindert sinds 2018 dat de Provincie Limburg lid is van de vzw. Om in regel te zijn met het cultureel-erfgoeddecreet van 2017 moet de provincie als lid worden vervangen door de stad Hasselt.
- De statuten moeten worden afgestemd op de invoering van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

De noodzakelijke wijzigingen grijpen we aan om een aantal andere zaken te wijzigen of verduidelijken:

- Wijziging van de duurtijd van bestuursmandaten van vertegenwoordigers van de participerende overheden van 5 jaar naar onbepaalde duur.
- Beperking in tijd van de mandaten van andere bestuurders tot drie jaar met maximaal één herverkiezing.
- Beperking in tijd van de mandaten van de dagelijkse bestuurders tot drie jaar met maximaal één herverkiezing.
- Voorzien in de mogelijkheid dat de twee vaste vertegenwoordigers van de participerende overheden zich via een volmacht kunnen laten vertegenwoordigen door een derde medewerker van de betrokken overheid.
- Vereenvoudiging van de functie van secretaris-penningmeester tot penningmeester, omdat de coördinator de taken van secretaris op zich neemt.
- Wijziging in de externe vertegenwoordiging van de vzw (ook inzake dagelijks bestuur), waarbij straks twee dagelijkse bestuurders gezamenlijk moeten optreden, waaronder de voorzitter of de ondervoorzitter, in plaats van altijd de voorzitter plus een tweede bestuurslid.

Om al deze wijzigingen in goede banen te leiden hebben we juridisch advies ingewonnen bij het Vlaams Studie- en Documentatiecentrum voor vzw's (VSDC). Hun voorstellen zijn meermaals besproken en geamendeerd, en in januari 2020 principieel goedgekeurd door de raad van bestuur. Na nazicht door en goedkeuring van de bevoegde organen van betrokken overheden zullen ze voor goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering van de vzw.

Bestuurssamenstelling

PERSOON	ROL ^o	ORGANISATIE	LID VAN ^{oo}			OPMERKINGEN
Mel Collier	E	KU Leuven	DB	RB	AV	voorzitter
Martine Balcer	V	Bibliotheek Hasselt Limburg	DB	RB	AV	ondervoorzitter
An Renard	V	Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience - Antwerpen	DB	RB	AV	secretaris-penningmeester
Trudi Noordermeer	V	Universiteitsbibliotheek Antwerpen		RB	AV	
Koen Calis	V	Openbare Bibliotheek Brugge		RB	AV	
Sylvia Van Peteghem	V	Universiteitsbibliotheek Gent		RB	AV	
Hilde Van Kiel	V	KU Leuven Bibliotheken		RB	AV	
Pierre Delsaerdt	E	Universiteit Antwerpen		RB	AV	
Bruno Vermeeren	E	VVBAD		RB	AV	tot maart 2019
Jessica Jacobs	E	VVBAD		RB	AV	vanaf maart 2019
Johan Eeckeloo	E	Koninklijk Conservatorium Brussel		RB	AV	vanaf maart 2019*
Steven Van Impe	V	Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience - Antwerpen			AV	
Tom Deneire	V	Universiteitsbibliotheek Antwerpen			AV	tot nov 2019
Marleen Vandenreyt	V	Bibliotheek Hasselt Limburg			AV	
Ludo Vandamme	V	Openbare Bibliotheek Brugge			AV	
Veronique Verspeurt	V	KU Leuven Bibliotheken			AV	tot november 2019
Ward De Pril	V	KU Leuven Bibliotheken			AV	vanaf november 2019
Hendrik Defoort	V	Universiteitsbibliotheek Gent			AV	
Katrien Weyns	E	KADOC			AV	vanaf november 2019*
Jeroen Walterus	E	FARO			AV	
Lieve Watteeuw	E	KU Leuven			AV	

^o V = Vertegenwoordiger van lid-rechtspersoon, E = Expert en persoonlijk lid

^{oo} DB = dagelijks bestuur, RB = raad van bestuur, AV = algemene vergadering

* Waarnemer tot de publicatie van de nieuwe statuten van de vzw in 2020

FINANCIIEEL

→ BP 7.3. Financieel beleid

→ BP 5.2 Sterk beleid

We voeren een gezond financieel beleid door binnen duidelijke kaders een accurate boekhouding te voeren en kostenbewust te handelen.

Structurele middelen

De vzw werd op vraag van de Vlaamse overheid opgericht door de besturen van de zes partnerbibliotheken. De vzw is voor haar basisfinanciering afhankelijk van de Vlaamse overheid. Dit wordt in natura aangevuld door de partnerbibliotheken, onder ander via hun inzet in het bestuur van de vzw, hun vertegenwoordiging namens de vzw in diverse bestuur- en overlegorganen, hun advies aan de sector, de deelname van hun medewerkers in en de uitvoering van projecten, hun logistieke steun, etc. Daarnaast ontvangt de vzw beperkte bijkomende financiering via de Vlaamse Intersectorale Akkoorden en middelen voor opleidingsondersteuning van VIVO.

Projectmiddelen

Om het ambitieuze beleidsplan dat we in 2018 schreven te kunnen uitvoeren is aanvullende financiering nodig. We zoeken daar dan ook actief naar. In 2019 was er subsidiegeld van de Vlaamse overheid voor de tweede fase van het project Wijzer Waarderen. Voor de periode 2019-2020 zijn er bijkomende middelen van de Vlaamse overheid voor onze MMFC- en Abraham 2020-projecten. Tenslotte zijn er bijdragen van de Vlaamse overheid en de Taalunie voor onze participatie in het DBNL-project.

Kostenstructuur

Onze werkingssubsidie gaat grotendeels op aan onze kleine vaste staf (de coördinator plus drie experten) en structurele uitgaven zoals huisvesting en het onderhoud van verschillende websites en databanken. Die kosten stijgen trouwens elk jaar. Het projectbudget binnen de structurele middelen is bescheiden. Voor grotere projecten zijn we in belangrijke mate afhankelijk van projectsubsidies.

Dat zorgt voor de nodige uitdagingen. Het schrijven van goede projectsubsidieaanvragen is tijdsintensief – tijd die ten koste gaat van projecten en initiatieven. We moeten bij elk project met tijdelijk personeel werken dat na afloop van het project afvloeit, samen met veel van de opgedane kennis en ervaring. Elke gesubsidieerd project is voor de vzw ook een extra kostenpost doordat niet alle kosten subsidieerbaar zijn en door noodzakelijke inzet van het vaste personeel. De verduurzaming van de projectresultaten in de organisatie is telkens opnieuw een bijkomende structurele post op de begroting, zeker waar het gaat om projecten die afhankelijk zijn van ICT-infrastructuur. Daardoor blijft van de werkingssubsidie steeds minder geld over om los van projectsubsidies nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

Controle

De jaarrekening en het verslag van een externe accountant leggen we elk jaar ter goedkeuring voor aan de algemene vergadering van de vzw. Die moet ook jaarlijks de begroting goedkeuren.

De firma BlueGround (voorheen Fiskodata) doet onze boekhouding. De financiële toestand van de vereniging, de jaarrekening en de balans, en de regelmatigheid van onze financiële operaties wordt jaarlijks gecontroleerd door een extern accountant.

Over betalingen zijn er in het huishoudelijk reglement afspraken gemaakt. Betalingen tot vijfduizend euro worden door de coördinator gedaan, alles daarboven door twee leden van het dagelijks bestuur.

In 2019 besloten we het gebruik van contant geld waar mogelijk te vermijden. Om de kas te vervangen openden we een bijkomende zichtrekening waarop maximaal vijfhonderd euro staat. Medewerkers kunnen de bankpas, na akkoord van de coördinator, gebruiken voor kleine aankopen in winkels of online.

We hanteren de principes van de wet op de overheidsopdrachten. Ook bij kleinere opdrachten vragen we offertes aan verschillende partijen. Die worden dan afgewogen tegen elkaar en tegenover vooropgestelde criteria. Kleinere opdrachten worden gegund door het dagelijks bestuur of de coördinator. Voor grote opdrachten (zoals in 2019 de realisatie van nieuwe ICT-infrastructuur) maken we een uitgebreid bestek op en is er een beoordelingscommissie met personeels- en bestuursleden en een externe expert. Ze brengen een advies uit aan de raad van bestuur, die de opdracht vervolgens toewijst.

Een nieuwe naam, een nieuwe locatie en een verbreed bestuur: aanleiding voor een interview in META. Tijdschrift voor bibliotheek en archief

PERSONEEL

→ BP 7.2. Personeelsbeleid

→ BP 5.2 Sterk beleid

We voeren een kwaliteitsvol personeelsbeleid door in te zetten op competentie management en welzijnsbeleid.

Beleid

De vzw valt onder PC 329.01 en volgt deze regelgeving, met uitzondering van de verloning en de functionele loopbaan, die de barema's van de stad Antwerpen volgen. De vzw vult het loon aan met enkele sociale voordelen: maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en een sociaal abonnement voor woon- werkverkeer of een fietsvergoeding. Voor wat betreft preventie zijn we aangesloten bij de Gemeenschappelijke Preventiedienst van de stad Antwerpen. Ons sociaal secretariaat is SCWITCH, een samenwerkingsverband van Sociare en SD Worx dat aan socioculturele instellingen een betaalbare dienstverlening biedt.

Het personeel van de vzw is ons menselijk kapitaal. De kracht van onze organisatie schuilt in de mensen die er werken en die willen we koesteren. Daartoe voeren we een competentiegericht personeelsbeleid. Voor de nieuwe medewerkers die in 2019 werden aangenomen stelden we functieprofielen op die als basis voor de aanwervingsprocedure dienden. Voor de aanwerving van een nieuwe coördinator werd het functieprofiel licht herzien. Voor onze oudste medewerkers moeten we nog een functieprofiel opstellen.

De coördinator voert geen formele functioneringsgesprekken maar blijft via tweewekelijkse updategesprekken op de hoogte van de voortgang van projecten en taken en coacht de medewerkers bij de uitvoering ervan. Ook het algemeen functioneren en vormingsbehoeften worden dan besproken.

In 2019 hebben we de functietitels van onze vaste medewerkers herzien. Naast een coördinator hebben we nu een expert databeheer (was: stafmedewerker ontsluiting en digitalisering), een expert analytische bibliografie (was: medewerker bibliografische ontsluiting) en een expert collectiebeleid (een nieuwe functie). De tijdelijke medewerkers zijn projectleider of projectmedewerker. Ook vaste medewerkers kunnen bijkomend projectleider zijn.

Ons team

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken heeft een klein, sterk team met ervaren medewerkers die dienstverlening en samenwerking hoog in het vaandel dragen. In de eerste helft van het jaar gingen we op zoek naar maar liefst drie nieuwe medewerkers: een expert collectiebeleid, als versterking van onze vaste ploeg, en twee tijdelijke medewerkers om de projecten Abraham 2020 en MMFC te trekken tot eind 2020. Annelies De Bie, die per 1 maart 2019 vertrok als projectleider Wijzer Waarden, werd niet vervangen. Haar taken werden overgenomen door de nieuwe expert collectiebeleid.

Na ruim tien jaar bij de vzw als coördinator besloot Eva Wuyts in juli 2019 om een nieuwe uitdaging aan te gaan als coördinator van Histories vzw. Uit de aanwervingsprocedure om haar te vervangen kwam geen geschikte kandidaat naar voren. Om niet direct een nieuwe procedure te hoeven starten en om voor stabiliteit te zorgen voor de nieuwe medewerkers en projecten-in-opstart, vroeg het bestuur aan David Coppoolse om de functie voor een half jaar waar te nemen. Eind maart 2020 starten we een tweede procedure om een definitieve vervanger te vinden.

Vaste medewerkers

- Eva Wuyts (in dienst tot 12 november 2019)
Coördinator
- David Coppoolse
Coördinator ad interim (vanaf 12 november 2019)
Expert datamanagement
Projectleider opendatahub
- Susanna De Schepper
Expert bibliografische ontsluiting
Projectleider STCV
- Sara Moens (in dienst vanaf 24 juni 2019)
Expert collectiebeleid
Projectleider Wijzer Waarden (tot 1 oktober 2019)
Projectleider Collectiewijzer 2020 (vanaf 1 oktober 2019)

Tijdelijke medewerkers

- Sarah Fierens (in dienst tot 1 april 2019 en vanaf 3 mei 2019)
Projectleider DBNL Vlaanderen
- Annelies De Bie (in dienst tot 1 maart 2019)
Projectmedewerker Wijzer Waarden
- Sophia Rochmes (in dienst vanaf 17 juni 2019)
Projectleider Abraham 2020
- Godfried Croenen (in dienst vanaf 1 augustus 2019)
Projectleider MMFC

Stagiairs

Sinds september 2015 werkt de vzw – deels uit overtuiging, deels uit noodzaak – met beroepsinlevingsstagiairs die bij ons tegen een beperkte vergoeding 24 weken aan de slag gaan. We geven de voorkeur aan langdurige engagement op de werkvloer in plaats van kortstondige opdrachten in het kader van opleidingen. Om de balans tussen geven en nemen in evenwicht te houden gaan we met zorg te werk. We schrijven vacatures uit waarna kandidaten bevestigd worden over hun motieven, hun opleidingswensen en hun eigen competenties. Op basis van vraag en aanbod kiezen we dan een geschikte kandidaat uit. Deze langdurige stages blijken zowel voor de stagiair als voor onze organisatie een goede investering te zijn. Heel wat van onze stagiairs zijn na hun stage goed terecht gekomen in de erfgoed- of bibliotheeksector.

In 2019 namen we voor het eerst specifiek voor projecten stagiairs aan. Tot dan toe werkten we steeds met één stagiair als organisatiebrede assistent. In die hoedanigheid voerden de opeenvolgende stagiairs een vast takenpakket uit, met daarnaast de mogelijkheid om mee te werken aan projecten van collega's of om zelfstandig een opdracht uit te werken. Het valt ver buiten onze mogelijkheden om de extra menskracht die we nodig hebben om de projecten MMFC en Abraham 2020 naar behoren uit te voeren in te vullen met tijdelijk personeel. Vandaar dat we al van bij de subsidieaanvraag voor deze

projecten vertrokken van vier (MMFC) en zes stagiairs (Abraham 2020), gespreid over twee jaar. De meeste van deze stagiairs zullen in 2020 worden ingezet.

In 2019 verwelkomden we deze stagiairs:

- Maite De Beukeleer, als assistent tot 12 maart 2019. Maite deed de voorbereiding van onze verhuizing en deed bureauonderzoek rond diversiteit.
- Jana Hendrickx, als assistent van 4 maart tot 30 augustus 2019. Jana bracht met ons de verhuizing tot een goed einde en werkte mee aan een glossarium en een infographic voor het STCV-project.
- Ward De Wit, als assistent en projectmedewerker Abraham 2020 vanaf 22 augustus 2019. Hij organiseerde bovendien een teamdag waarop het team elkaar en de nieuwe buurt beter leerde kennen
- Yannick Ascoop, als projectmedewerker MMFC en Abraham 2020 vanaf 13 november 2019.
- Jorn Hubo, als projectmedewerker MMFC vanaf 13 november 2019.

Vorming

In onze innovatieve, projectgedreven organisatie zijn vaak nieuwe competenties nodig die opgebouwd of aangeleerd moeten worden. Alle medewerkers, ook tijdelijk personeel en stagiairs die via beroepsinlevingsovereenkomsten werken, krijgen de kans om zich bij te scholen en te ontwikkelen. Dat kan via een intensieve opleiding, maar evengoed via coaching door een collega of deelname aan overleg, studiedagen, collegagroepen of studiebezoeken.

Onze medewerkers volgden de ontwikkelingen binnen ons expertiseveld op via deelname aan (internationale) studiedagen en congressen, zoals 'The Golden Compasses: A Milestone in Book History' (Universiteit Antwerpen), het 'Bootcamp Open Data' (VIAA/Packed) en de reeks studiedagen 'Erfgoed en de vier elementen' (Erfgoedlabo Leuven).

Ze namen in 2019 deel aan uiteenlopende evenementen in de bibliotheek- en erfgoedsector zoals de jaarvergadering van de Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis, het 'Groot Onderhoud' van FARO en de conferentie 'Informatie aan Zee' (VVBAD). Ook onze beroepsinlevingsstagiairs stellen we waar mogelijk in staat om dit soort bijeenkomsten bij te wonen.

Onze medewerkers ontwikkelen zich ook op andere vlakken, zoals communicatie, leiderschap en projectmanagement. Zo werd bijvoorbeeld binnen de organisatie een traject rond timemanagement opgezet. Gedurende enkele maanden werd op elk teamoverleg een ander aspect besproken.

Coördinator Eva Wuyts rondde succesvol het tweejarige traject 'Leiderschap in cultuur' (LinC) af. Dit programma voor leiders in de kunst- en cultuursector in Nederland en Vlaanderen is een initiatief van de Antwerp Management School en de Universiteit Utrecht.

Het faciliteren van bijeenkomsten is een belangrijke taak voor al onze medewerkers. Het team volgde daarom collectief een opleiding 'Beter vergaderingen leiden'. Drie teamleden volgden een opleiding groepsdynamiek.

Selectie en onthaal

Voor elke vacature, ook die voor stagiairs, doen we een aanwervingsprocedure met brede verspreiding van de vacaturetekst. Daarin staat telkens dat we gelijke kansen en diversiteit stimuleren en dat we aanwerven op basis van competenties, ongeacht leeftijd, geslacht, afkomst, levensvisie of functiebeperking. Elk profiel wordt genderneutraal geschreven. De invulling verloopt op een integere, transparante en professionele wijze, op basis van een zorgvuldige afweging van individuele

competenties ten opzichte van een vooropgesteld functieprofiel. Voor stagiairs gebeurt dat door een jury van personeelsleden. Bij aanwerving van personeel wordt de jury gevormd door tenminste een bestuurslid, de coördinator en een externe adviseur, meestal een collega uit de sector met een gelijkaardige expertise als nodig binnen de functie.

Voor nieuwe medewerkers is er een sterk onthaalbeleid, met onder andere een kennismaking met de verschillende diensten van een erfgoedbibliotheek bij onze partners. In 2019 verwelkomden we heel wat nieuwe collega's. Die gingen in het najaar in groep langs bij alle zes de partnerbibliotheeken. Tijdens deze plaatsbezoeken maakten ze kennis met collega's, kregen ze informatie over het beleid en de geschiedenis van de bibliotheken en gingen ze mee op rondleiding voor een kijkje achter de schermen en een blik op de collectie.

Nieuwe medewerkers krijgen interne vorming van collega's, bijvoorbeeld rond het werken met de verschillende digitale tools van de vzw. We hebben ook het VEB Intranet: een uitgebreide wiki waarop we de belangrijkste procedures en afspraken die in onze organisatie van toepassing zijn hebben gedocumenteerd. Op die manier kunnen nieuwe mensen sneller en zelfstandiger starten en verzekeren we er ons ook van dat kennis niet verloren gaat.

Daarnaast helpt de cloudtoepassing Trello ons om de vele taken en projecten op te volgen en goed over te dragen bij wissels van personeel en stagiairs. Dat is voor de vzw een voortdurende uitdaging.

Huisvesting

In 2018 besloot ons bestuur om de vzw van haar plek in de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience te verhuizen naar een nieuwe locatie. Dat was nodig omdat we er in 2019 heel wat nieuwe medewerkers zouden verkrijgen. Uitbreiding ter plaatse was niet mogelijk, mede omdat de Consciencebibliotheek zelf voor een uitbreiding stond.

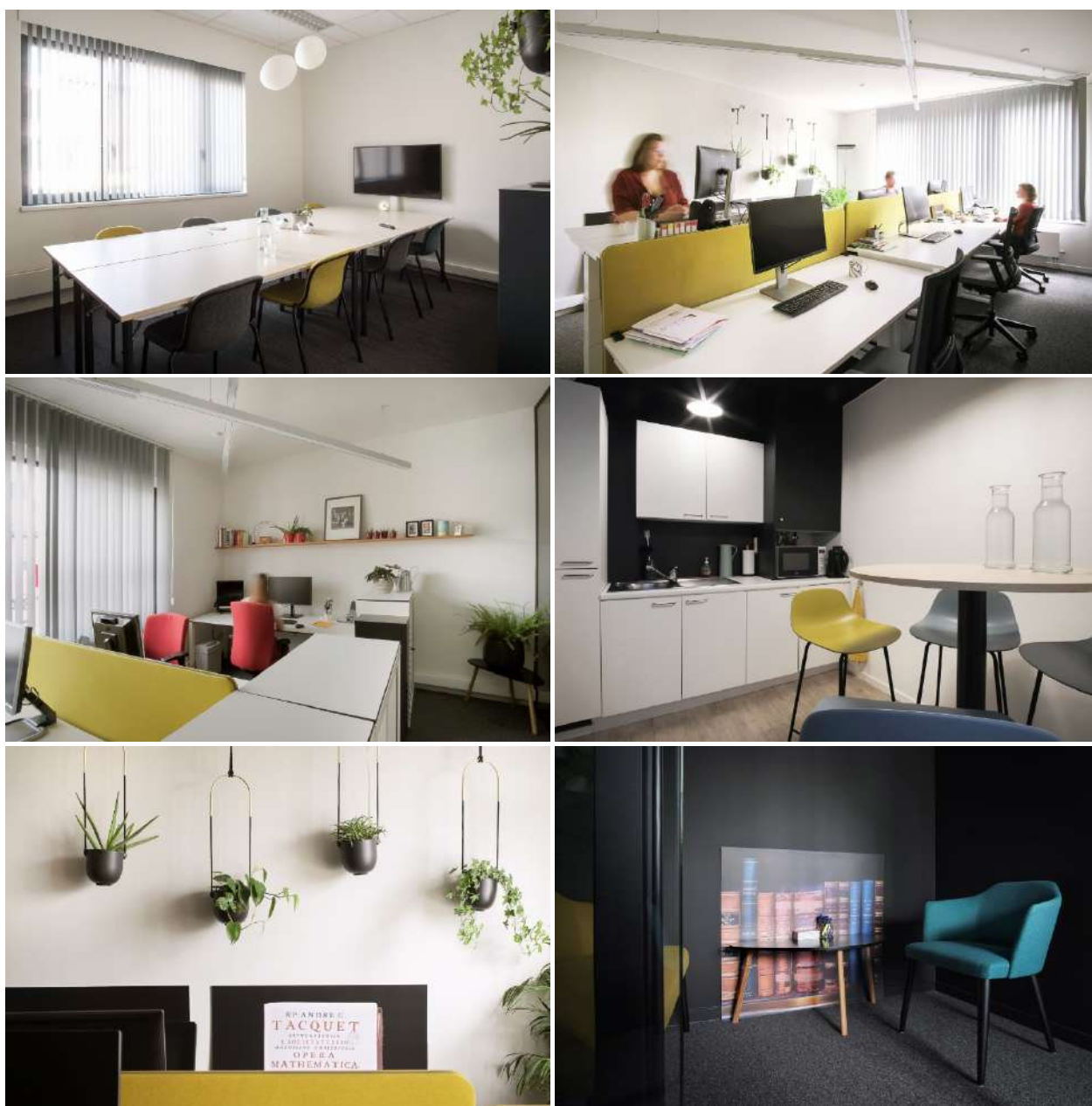
We vonden een geschikte en betaalbare kantoorruimte in Berchem. We huren er een deel van een gebouw dat eigendom is van de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie (VVBAD), de beroepsvereniging van bibliothecarissen, archivariissen en documentalisten.

Eind 2018 begonnen we met de praktische voorbereidingen voor de verhuizing. Ondersteund door een interieurarchitect werden de gehuurde ruimtes opgefrist en aangepast aan onze noden. We kozen voor een huiselijke sfeer. Met veel groen maakten we van de nieuwe locatie een gezellige, rustgevende en aangename plek om te werken.

Op 6 mei 2019 verruilden we na tien jaar onze vertrouwde plek in het Antwerpse centrum voor het nieuwe kantoor op een steenworp van station Antwerpen-Berchem. We beschikken er over twee mooie kantoorruimtes met negen ergonomische werkplekken. Daarnaast hebben we een goed uitgeruste vergaderruimte voor twaalf personen en een 'booth' voor overleg met twee of drie personen. De keuken is multifunctioneel en kan ook gebruikt worden voor een klein overleg. Tenslotte is er een ruime berging. Zo nodig kunnen we de grote vergaderzaal van de VVBAD huren. De nieuwe locatie is niet alleen voor ons comfortabeler: ze is dat ook voor onze vele bezoekers, dankzij de ligging op twee minuten wandelen van het station Antwerpen-Berchem. Al onze medewerkers besparen dankzij de verhuizing trouwens op hun dagelijkse reistijd naar en van het werk.

De huisvesting bij de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience had heel wat voordelen, zoals het drukken van de kosten en voeling met de praktijk. (Tegelijkertijd zorgde het er na tien jaar nog steeds voor dat heel wat mensen de vzw met de gastinstelling verwarden.) Ook in het nieuwe kantoor delen we een gebouw en ook daar overstijgt de toegevoegde waarde van het samenwonen het delen van sommige kosten. De Vlaamse Erfgoedbibliotheeken en de VVBAD bedienen deels dezelfde sector. Al

vanaf het begin is de VVBAD dan ook medeorganisator van het Overlegplatform voor erfgoedbibliotheken. De VVBAD-conferentie 'Informatie aan zee' is elke twee jaar een dankbaar podium voor onze initiatieven. Via hun blad META vielen al verschillende van onze initiatieven op de mat bij collega's in heel Vlaanderen. Onze 'cohousing' leidde er verder al toe dat we het komend jaar verschillende projecten in META in de verf zetten.

De nieuwe kantoren aan de Statiestraat in Berchem (Foto's: Captif Office Architects)

Digitale werkplek

Als onderdeel van de verhuizing moesten we zelf voorzien in onze ICT-oplossingen. Op de oude locatie maakten we voor zaken als telefonie, netwerk, wifi, bestandsopslag, printen en laptopsupport gebruik van diensten van de Stad Antwerpen en Digipolis. De expert datamanagement werkte hiervoor oplossingen uit die gedeeltelijk zelf en gedeeltelijk door leveranciers werden geïmplementeerd.

Omdat het bestaande netwerk onvoldoende was voor het aantal geplande werkplekken werd ons gedeelte van het gebouw opnieuw bekabeld op een toekomstgerichte manier. De bestaande wifi-oplossing was ontoereikend en onveilig, en werd vervangen door een geïntegreerd systeem voor het hele gebouw, met gescheiden toegang voor personeel en gasten.

Onze laptops zijn onze belangrijkste tool. De bestaande laptops werden opnieuw geïnstalleerd en geconfigureerd voor de nieuwe werkomgeving. Voor de tijdelijke medewerkers en stagiairs kochten we in de loop van 2019 refurbished toestellen, zodat we voor minder geld toch goede laptops kunnen aanbieden. In oktober schaften we voor de vaste medewerkers nieuwe laptops aan, omdat de oude al enkele jaren waren afgeschreven en aan vervanging toe waren.

Alle nieuwe bureaus werden voorzien van een gelijkaardige uitrusting: een grote breedbeeldmonitor, een *docking station* met de mogelijkheid om twee schermen tegelijk te gebruiken, en een draadloos toetsenbord en dito muis. Daarvoor gebruikten we bestaand en nieuw aangekocht materiaal.

Om beter te kunnen samenwerken voorzagen we onze vergaderzaal van een flatscreen en de mogelijkheid om vanaf onze laptops draadloos op dit scherm te kunnen presenteren. We hebben gemerkt dat dat de vergaderefficiëntie behoorlijk verhoogt.

In plaats van op elk bureau een telefoontoestel te voorzien, kozen we voor een beperkt aantal draadloze toestellen. Dat maakt het gemakkelijker om telefoongesprekken te voeren buiten de relatief kleine landschapskantoren waar we de stilte proberen te bewaren. We maken gebruik van de bestaande telefooncentrale van de VVBAD, waaraan we de nodige aanpassingen lieten doen. Door de telefooninstallatie en het abonnement voor telefonie en internet te delen met de VVBAD konden we voor beide organisaties een besparing van 50% op de lopende telecomkosten realiseren.

Om te printen en voor het maken van kopieën en scans gebruiken we de bestaande multifunctional van de VVBAD, waarbij we de kosten pro rata afrekenen. Ook dat betekent voor beide organisaties een besparing.

Voor veel toepassingen maken we al jaren gebruik van cloudtoepassingen, met als centrale component Google G Suite. Voor zaken als e-mail, agenda en het delen van projectbestanden was de overgang dan ook eenvoudig. Bestanden voor projecten en bestuursorganen delen we via Google Drive. Ons organisatiearchief, dat moest worden gemigreerd van de bestandsservers van de Stad Antwerpen, wilden we echter niet volledig in de cloud te brengen. Daarnaast wilden we voor de grote hoeveelheid data van onze projecten (metadata en afbeeldingen) een betere oplossing vinden dan werken met losse harde schijven. We kozen voor een onderhoudsvriendelijk systeem voor *network-attached storage*, met voldoende redundantie en off-site backups. De bestanden op dit systeem kunnen we ook veilig en gemakkelijk van op afstand gebruiken.

We beschikken nu over een stabiele digitale werkomgeving, die niet alleen vanaf een laptop op kantoor kan worden gebruikt maar ook van thuis of onderweg en met mobiele toestellen.

KWALITEITZORG EN PROJECTMANAGEMENT

→ BP 7.4 Kwaliteitszorg en projectmanagement

→ BO 5.4 Kwaliteitsvolle werking

We bieden een kwaliteitsvolle dienstverlening door solide projectmanagement en door processen en procedures goed uit te denken, helder te omschrijven en regelmatig kritisch te evalueren.

Documentatie

Bij de uitvoering van structurele projecten en initiatieven is het documenteren van processen en procedures noodzakelijk om continuïteit en consistentie te garanderen binnen onze organisatie, waar vaak met tijdelijk personeel wordt gewerkt. Ook de projecten waarin we samenwerken met (wisselende) externe partijen hebben hier voordeel bij.

Bij projecten die beperkt zijn in tijd leggen we de nadruk meer op het documenteren van de opgedane kennis en ervaringen, in functie van mogelijk hergebruik binnen de sector.

De dagelijkse werking van het team wordt ondersteund door het VEB Intranet, een interne wiki waarop we zaken rond de dagelijkse werking van de organisatie documenteren.

De werking rond onze databanken is beschreven in projectdossiers op onze website en wiki's waarin de beschrijvingsregels in detail zijn uitgewerkt. Bij het inwerken van nieuw personeel of nieuwe samenwerkingspartners merken we steeds weer hoe de beschikbaarheid van die documentatie de leercurve verkort.

We hanteren duidelijke archiefregels voor het correct klasseren van (project)documenten. Op kleine uitzonderingen na werken we daarbij volledig digitaal.

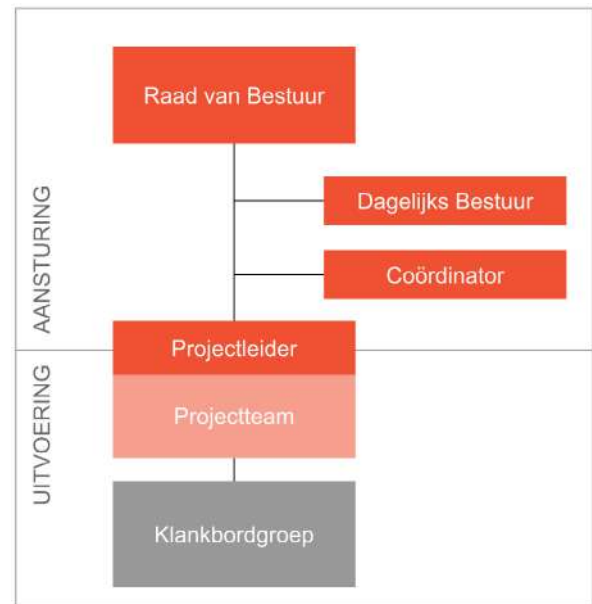
Projectmatig werken

Voor projecten en initiatieven maken we altijd een plan van aanpak op, inclusief doelstellingen, budget, financiën, engagementen, resultaten en timing, dat wordt goedgekeurd door de raad van bestuur. Afhankelijk van de omvang van het initiatief kan het gaan om een zeer uitgebreid plan of om een nota van enkele pagina's.

Over projecten wordt regelmatig verslag gedaan op de vergaderingen van het dagelijks bestuur en de raad van bestuur, zodat bijsturing mogelijk is. We proberen op elke bestuursvergadering één project zeer uitvoerig te bespreken. Na afronding van initiatieven wordt een eindrapport opgemaakt dat terugkoppelt naar het oorspronkelijke plan van aanpak.

Nieuwe projectorganisatie

Begin 2019 besloten we om voor alle projecten een nieuw organogram te implementeren. Dat moet de soms omslachtige manier van werken van de oude (vaak sterk verschillende) projectorganisaties

vervangen. Als belangrijkste wijziging komt de stuurgroep te vervallen voor alle projecten die (grotendeels) door de vzw zelf worden uitgevoerd. Hierdoor verdwijnt een stap in de besluitvorming. Door de lijnen kort te houden en de verantwoordelijkheden duidelijk te omschrijven, hopen we onnodige overhead en trage besluitvorming in de toekomst te voorkomen.

Organogram

De raad van bestuur van de vzw blijft de eigenaar en opdrachtgever van elk project. Het bestuur neemt kennis van de (tussentijdse) projectresultaten en keurt deze goed of af. Ze verantwoordt bij de Vlaamse overheid of andere financiers de resultaten in functie van verkregen middelen. Wijzigingen aan het projectplan moeten door de raad van bestuur worden goedgekeurd.

Het dagelijks bestuur bewaakt namens de raad van bestuur en samen met de coördinator van de vzw de dagelijkse voortgang van het project en stuurt zo nodig in overleg met de projectleider de uitvoering ervan bij.

De projectleider is een personeelslid van de vzw dat zorgt voor het efficiënte en effectieve verloop van het project conform het projectplan. De projectleider legt hierover verantwoording af aan de raad van bestuur en rapporteert op regelmatige basis over de projectvoortgang aan de coördinator en het dagelijks bestuur. De projectleider stuurt het projectteam aan en zit de klankbordgroep voor.

Het projectteam staat in voor de uitvoering van de taken binnen het project en de realisatie van de vooropgezette doelen. Het bestaat uit specifiek projectpersoneel en ander (toegevoegd) personeel van de vzw. Zo nodig kunnen ook personeelsleden van formele projectpartners aan dit team worden toegevoegd. De samenstelling ervan kan wijzigen in functie van de voorliggende taken en de expertise die op een bepaald moment nodig is.

Een klankbordgroep ondersteunt het projectteam bij het formuleren van antwoorden op projectinhoudelijke vragen. Hij bestaat uit mensen die vanuit hun functie of expertise belangrijke input en feedback leveren die bijdragen tot een kwaliteitsvolle realisatie van de verschillende projectonderdelen. Via de klankbordgroep verzekert het project zich ook van draagvlak voor het project bij de projectpartners en de cultureel-erfgoedsector.

Implementatie

Bij de opstart van de projecten Abraham 2020 en MMFC is de nieuwe projectorganisatie meteen geïmplementeerd, als wijziging op het oorspronkelijke plan van aanpak. De bestaande Abraham-stuurgroep kantelde na een laatste vergadering in in de nieuwe klankbordgroep van het project. Bij het STCV-project gingen de actieve leden van de stuurgroep over naar het projectteam en de andere naar de klankbordgroep. Het Wijzer Waarderen-project werd per 1 oktober 2019 afgerond met de bestaande projectorganisatie. De projectwerkgroep Collectiewijzer van dit project zal in 2020 overgaan in de klankbordgroep van Collectiewijzer 2020. De slapende stuurgroep en redactieraad van Flandrica.be blijven bestaan tot de heractivering van het project in 2021. Voor UPLA is er al een (eveneens slapende) klankbordgroep.

COMMUNICATIE

→ BP 7.5 Communicatie

→ BO 5.3 Transparante communicatie

We communiceren op een wervende en heldere manier over ons aanbod en onze diensten.

Activiteitenfiches

Al onze activiteiten door de jaren heen zijn beschreven in zogenaamde 'activiteitenfiches' op onze website. In 2019 voegden we daar onze nieuwe projecten aan toe en hebben we de rest geactualiseerd in functie van de nieuwe beleidsperiode. In totaal zijn er nu 69 beschrijvingen.

→ vlaamse-erfgoedbibliotheken.be/activiteiten

Nieuws

Via onze website, sociale media en nieuwsbrief houden we collectiebeheerders en andere stakeholders op de hoogte van onze activiteiten. We communiceren regelmatig over de voortgang en tussentijdse realisaties van onze grotere projecten via nieuwsberichten en projectnieuwsbrieven.

Logo en huisstijl

Onze naamswijziging begin 2019 was klein, maar significant. We wilden echter de herkenbaarheid die we met ons bestaande logo hadden opgebouwd niet verliezen.

Daarom hebben we het logo niet vervangen

maar geactualiseerd. Om toch de aandacht te vestigen op de nieuwe naam hebben we gedurende enkele maanden een animatie gebruikt waarin de oude versie naar de nieuwe transformeerde.

De nieuwe naam en de verhuizing naar een nieuwe locatie waren ook aanleiding om onze huisstijl op te frissen en consequenter door te voeren. We kozen voor een lichtere en meer leesbare stijl, waarbij we ons baseerden op elementen die in de loop der jaren waren verschenen in onze communicatiemiddelen. De aangepaste huisstijl hebben we gedocumenteerd in een huisstijlhandboek.

De organisatiewebsite en de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken kregen een update van de grafische schil. Bij de upgrade van de onlincatalogus van de Abraham-databank pasten we meteen de nieuwe stijl toe. We konden deze look daarna ook gemakkelijk implementeren voor de STCV-databank omdat die hetzelfde systeem gebruikt. Ook onze nieuwsbrief werd geactualiseerd en we pasten de nieuwe stijl toe op onze documentsjablonen voor zowel MS Word als Google Documents. We kozen ervoor om geen nieuw briefpapier te laten drukken, omdat we dat nauwelijks meer gebruiken.

Recyclage oud briefpapier

Voor ons oude briefpapier zochten we een betere oplossing dan de container. We vonden een leverancier die een speciaal aanbod heeft ontwikkeld voor dit soort gevallen. Ons oude briefpapier werd versneden tot notablokjes, waarvoor we zes verschillende omslagen ontwierpen met als slogan 'Oud papier is onze zorg'. We gebruikten daarvoor beelden van boekmaterialen met schade uit onze reeks voor de *Schadeatlas bibliotheken*. De blokjes vinden gretig aftrek op evenementen en bij bezoekende collega's.

Promotiemateriaal

In 2019 lieten we een nieuwe presentatiemap drukken met, ter ere van onze jongste databank, een pagina uit het Vlaams topstuk *Antifonarium Tsgrooten* als afbeelding.

In 2020 willen we de structurele diensten van de Vlaamse Erfgoedbibliotheken opnieuw onder de aandacht brengen, zowel bij erfgoedbeheerders als bij de gebruikers van hun collecties. We doen dat door het ontwikkelen van promotiemateriaal. Hiervoor hebben we in 2019 de eerste ideeën en teksten op papier gezet.

De boekenwereld

In 2018 konden we een nummer van het tijdschrift *De boekenwereld* wijden aan tien jaar Vlaamse Erfgoedbibliotheek. In ruil voor een financiële bijdrage ontvingen we 650 exemplaren (van een totale oplage van 2.500) die werden verspreid op het Overlegplatform Erfgoedbibliotheken van 2018. In tien artikelen worden de genese en de belangrijkste initiatieven van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken in de kijker gezet. Begin 2019 hebben we 350 van onze stakeholders een exemplaar gestuurd.

BIJLAGEN

1 DOELSTELLINGEN BELEIDSPLAN 2019 – 2023

2019 vormde het startschot voor een nieuwe beleidsperiode, waarin de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken haar ambitieuze beleidsplan 2019-2024 wil realiseren. De doelstellingen die we verwezenlijken met middelen van de Vlaamse Gemeenschap zijn vastgelegd in een beheersovereenkomst (zie bijlage 2).

1 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN VERENIGT DE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN EN ZET HEN NADRUKKELIJKER OP DE KAART.

1.1 Samenbrengen

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken brengt erfgoedbibliotheken samen door de organisatie van een jaarlijks Overlegplatform en het faciliteren van stages en collegagroepen.

1.2 Vertegenwoordiging

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken geeft erfgoedbibliotheken een stem door zelf en met hen te participeren in diverse gremia en initiatieven.

1.3 Belangenbehartiging

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verdedigt de belangen van erfgoedbibliotheken door te luisteren naar hun wensen en noden en deze zelf en met hen aan te kaarten op relevante fora.

1.4 Internationale wisselwerking

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verhoogt de Vlaamse aanwezigheid van erfgoedbibliotheken en hun collecties op het internationale toneel door zelf en met hen te participeren in diverse gremia en initiatieven.

1.5 Kennisopbouw en expertisedeling

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verbetert de kennisopbouw en expertisedeling onder erfgoedbibliotheken door het opsporen en bekend maken van goede praktijken in Vlaanderen, het opvolgen en verspreiden van internationale ontwikkelingen en het aanbieden van advies, vorming en gedocumenteerde kennis.

2 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN STIMULEERT EEN GECOÖRDINEERD EN WELOVERWOGEN COLLECTIEBELEID.

2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken faciliteert de opmaak van geactualiseerde collectiebeschrijvingen en collectie(vormings) profielen door het verder uitbouwen van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken en de actieve begeleiding bij het gebruik ervan.

2.2 Waarderen

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken promoot waarderen als basis voor erfgoedzorg door het verder uitbouwen van het instrumentarium hiervoor en de actieve begeleiding bij het gebruik ervan.

2.3 Collectiebeleidsplan

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert het opmaken van een collectiebeleidsplan door het verder uitbouwen van het instrumentarium hiervoor en de actieve begeleiding bij het gebruik ervan.

2.4 Collectieafspraken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken faciliteert het opmaken van collectieafspraken op deelgebieden

door het verder uitbouwen van het instrumentarium hiervoor, het samenbrengen van collectiebeheerders en het formaliseren van onderlinge afspraken.

2.5 Topstukken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ondersteunt het topstukkenbeleid van de Vlaamse overheid door expertisedeling en het aanbieden van goede bewaaromgevingen voor Vlaamse topstukken.

3 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN BEWERKSTELLIGT DE INTERNATIONALE ZICHTBAARHEID EN VINDBAARHEID VAN VLAAMS BIBLIOTHECAIR ERFGOED.

3.1 Vlaamse oude drukken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontsluit Vlaams gedrukt erfgoed t.e.m. de 18de eeuw door het aanbieden, aanvullen en optimaliseren, in samenwerking met partners, van de Short Title Catalogus Vlaanderen (STCV).

3.2 Vlaamse incunabelen

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken vergroot de internationale zichtbaarheid van Vlaamse incunabelen door ontsluiting in STCV en een publieksinitiatief rond het ontstaan van de boekdrukkunst in Vlaanderen.

3.3 Vlaamse drukkers

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert onderzoek naar Vlaamse drukken en drukkers door STCV-data aan te bieden als open data aan gebruikers en aan overkoepelende (internationale) platformen.

3.4 Belgische kranten

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontsluit Belgische kranten uit de collecties van erfgoedbibliotheken door het aanbieden, aanvullen en optimaliseren, in samenwerking met partners, van de krantencatalogus Abraham.

3.5 Handschriften in Vlaams erfgoedbibliotheken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken vergroot de internationale zichtbaarheid en vindbaarheid van handschriften in Vlaamse erfgoedbibliotheken door het ontwikkelen, in samenwerking met partners, van een nieuwe centrale toegang.

4 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN BOUWT BINNEN EEN BREDER NETWERK MEE AAN DE INTERNATIONALE TOEGANG TOT GEDIGITALISEERDE COLLECTIES EN BORN DIGITAL PUBLICATIES UIT VLAANDEREN.

4.1 Flandrica.be

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verhoogt de internationale zichtbaarheid van bijzonder Vlaams erfgoed en topstukken in het bijzonder door de uitbouw van Flandrica.be en de integratie van de data in een geoptimaliseerde Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken

4.2 Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken zorgt voor een sterkere Vlaamse aanwezigheid in de DBNL en een grotere zichtbaarheid van dit project in Vlaanderen door een constructieve samenwerking met de Taalunie en de Koninklijke Bibliotheek van Nederland en stakeholders in Vlaanderen.

4.3 *Digitale strategie*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ondersteunt de gecoördineerde digitalisering van Vlaams bibliotheekerfgoed door de ontwikkeling, binnen een netwerk, van een digitale strategie en langetermijnvisie.

4.4 *Digitaliseringsprogramma*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken werkt mee aan het digitaal ontsluiten van Vlaams bibliotheekerfgoed door de coördinatie, in samenwerking met partners, van een of meerdere grootschalige, overkoepelende digitaliseringsprojecten en de inzet van bibliotheekexpertise.

4.5 *Gezamenlijke toegang*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken bereidt de gezamenlijke ontsluiting van digitale collecties voor door middel van een gedegen haalbaarheidsonderzoek en het engageren van projectpartners.

4.6 *E-depot voor digitale publicaties*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert de beschikbaarstelling in Vlaanderen van digitale publicaties, door een actieve en deskundige partner te zijn in het e-depot van de KBR.

5 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN STIMULEERT EEN BETER BEHOUD EN BEHEER VAN VLAAMS BIBLIOTHECAIR ERFGOED.

5.1 *UPLA-model voor schaderegistratie*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verhoogt de kennis en het bewustzijn over de schade aan collecties door het verder uitbouwen en begeleid uitrollen van UPLA en de opmaak van een Vlaams schaderegister.

5.2 *Model voor registratie bewaaromstandigheden*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verhoogt de kennis en het bewustzijn m.b.t. depotbeleid door het ontwikkelen en begeleid aanbieden van een instrumentarium voor het uniform en systematisch in kaart brengen van de bewaaromstandigheden.

5.3 *Conserveringsplan*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert een strategische verbetering van de bewaaromstandigheden van collecties door het door het ontwikkelen en begeleid aanbieden van een instrumentarium.

5.4 *Depotbeleid*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken neemt een stimulerende rol op m.b.t. de creatie van bijkomende depots voor erfgoedbibliotheken door de coördinatie van beleidsvoorbereidend onderzoek en dossiervorming.

5.5 *Adviesverlening*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verbetert het behoud en beheer van collecties door het inzetten van experts.

5.6 *Urgentieteam*

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken beperkt de impact van calamiteiten op de collecties door het opzetten en coördineren van een urgentienetwerk.

6 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN HELPT ERFGOEDBIBLIOTHEKEN OM ZICH BETER TE VERANKEREN IN DE HEDENDAAGSE SAMENLEVING.

6.1 Participatie

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert een meer participatieve werking door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

6.2 Diversiteit

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert de aandacht voor diversiteit binnen het beleid en de collectie door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

6.3 Duurzaamheid

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert een duurzamere manier van werken door zelf een voorbeeld te stellen en collega's en experts rond dit thema samen te brengen.

7 DE VZW VLAAMSE ERFGOEDBIBLIOTHEKEN VOERT EEN DOORDACHT EN KWALITEITSVOL BELEID.

7.1 Goed bestuur

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken handelt volgens de principes van goed bestuur door een evenwichtige samenstelling en regelmatige evaluatie van haar bestuursorganen en transparante besluitvorming.

7.2 Personeelsbeleid

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken voert een kwaliteitsvol personeelsbeleid door in te zetten op competentie management en welzijnsbeleid.

7.3 Financieel beleid

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken voert een gezond financieel beleid door binnen duidelijke kaders een accurate boekhouding te voeren en kostenbewust te handelen.

7.4 Kwaliteitszorg en projectmanagement

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken biedt een kwaliteitsvolle dienstverlening door kwaliteitsvol projectmanagement en door processen en procedures goed uit te denken, helder te omschrijven en regelmatig kritisch te evalueren.

7.5 Communicatie

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken communiceert op een wervende en heldere manier over haar aanbod en diensten, door de ontwikkeling en implementatie van een nieuwe communicatiestrategie.

2 DOELSTELLINGEN BEHEERSOVEREENKOMST 2019 – 2023

Tijdens de beleidsperiode 2019 - 2023 voeren we onderstaande doelstellingen uit met een werkingssubsidie van de Vlaamse Gemeenschap.

SD 1 PLATFORM

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken verbindt, versterkt, verankert en vertegenwoordigt erkende en niet-erkende erfgoedbibliotheken, zowel in Vlaanderen als internationaal.

OD 1.1 Verbinden

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert kennisopbouw, wisselwerking en synergie door de coördinatie van ontmoetingsmomenten, overleg en samenwerkingen tussen Vlaamse actoren en met Belgische en internationale partners.

OD 1.2 Versterken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken versterkt de professionele werking van erfgoedbibliotheken door het aanbieden, in samenwerking met partners, van vorming en begeleiding rond collectiebeleid, -behoud en -beheer.

OD 1.3 Verankeren

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken helpt erfgoedbibliotheken om zich beter te verankeren in de hedendaagse samenleving door inclusie, duurzaamheid en participatie op de agenda te zetten.

OD 1.4 Vertegenwoordigen

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken geeft erfgoedbibliotheken een stem door zelf en samen met hen te participeren in diverse gremia en initiatieven, zowel in Vlaanderen als internationaal.

SD 2 COLLECTIEBELEID

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken stimuleert een wel afgewogen collectiebeleid en collectieafspraken door het ontwikkelen en aanbieden van een gedeeld instrumentarium en door de ondersteuning van het Vlaams Topstukkenbeleid.

OD 2.1 Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken faciliteert de opmaak van geactualiseerde collectiebeschrijvingen en -profielen door het verder uitbouwen en aanbieden van de Collectiewijzer Erfgoedbibliotheken.

OD 2.2 Waarderen

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken promoot waarderen als basis voor erfgoedzorg door het verder uitbouwen en aanbieden van het instrumentarium hiervoor.

OD 2.3 Topstukken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ondersteunt het topstukkenbeleid van de Vlaamse overheid door expertisedeling en door de coördinatie van het aanbieden van goede bewaaromgevingen voor Vlaamse topstukken door partners.

SD 3 ONTSLUITING

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken zorgt voor de internationale zichtbaarheid en vindbaarheid van Vlaams bibliothecair erfgoed door het ontwikkelen, aanbieden en aanvullen, in samenwerking met partners, van gespecialiseerde databanken.

OD 3.1 Vlaamse oude drukken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontsluit Vlaams gedrukt erfgoed tot en met de 18de eeuw via de Short Title Catalogus Vlaanderen (STCV).

OD 3.2 Belgische kranten

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontsluit Belgische kranten uit de collecties van erfgoedbibliotheken via de krantencatalogus Abraham en vult deze verder aan mits extra financiering gevonden wordt.

OD 3.3 Middeleeuwse handschriften in Vlaamse erfgoedbibliotheken

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontsluit, mits extra financiering gevonden wordt, middeleeuwse handschriften in Vlaamse erfgoedbibliotheken in de nieuwe databank Medieval Manuscripts in Flemish Collections.

SD 4 DIGITALE COLLECTIES

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken versterkt de digitale aanwezigheid en toegankelijkheid van Vlaams bibliothecair erfgoed door de ontwikkeling van een opendatahub en het meewerken aan digitaliseringsprojecten in samenwerking en afstemming met relevante actoren.

OD 4.1 Opendatahub

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken ontwikkelt een opendatahub zodat haar databanken vindbaar, toegankelijk, interoperabel en herbruikbaar zijn voor de internationale cultureel-erfgoedgemeenschap.

OD 4.2 Digitaliseringsprogramma

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken werkt mee aan het digitaal ontsluiten van Vlaamse bibliothecair erfgoed door de coördinatie, in samenwerking met partners, van grootschalige, overkoepelende digitaliseringsprojecten, mits extra financiering gevonden wordt.

SD 5 BELEID, COMMUNICATIE EN ORGANISATIE

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken voert een doordacht en kwaliteitsvol beleid.

OD 5.1 Goed bestuur

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken handelt volgens de principes van goed bestuur.

OD 5.2 Sterk beleid

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken voert een kwaliteitsvol personeelsbeleid en een gezond financieel beleid.

OD 5.3 Transparante communicatie

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken communiceert op een wervende en heldere manier over haar aanbod en diensten.

OD 5.4 Kwaliteitsvolle werking

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken hanteert de principes van projectmanagement en evalueert regelmatig haar werking en procedures.

COLOFON

Vlaamse Erfgoedbibliotheek vzw

Ondernemingsnummer 807 182 728

Kantoor

Statiestraat 179
2600 Berchem

+32 (3) 202 87 80

info@vlaamse-erfgoedbibliotheken.be

Maatschappelijke zetel

Hendrik Conscienceplein 4
2000 Antwerpen

Antwerpen 2020

D/2020/12377/1

Versie 1.2 – 2020-04-01 – Voor publicatie

Met bijdragen van David Coppoolse, Godfried Croenen, Annelies De Bie, Susanna De Schepper, Sarah Fierens, Sara Moens, Sophia Rochmes en Eva Wuyts

Licentie

Verspreiding toegestaan onder de licentie

Creative Commons Naamsvermelding – GeenAfgeleideWerken (BY-ND) 2.0 België

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/be/deed.nl>